

Dziennik ustaw państwa

dfa

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych.

Zeszyt XXXII. — Wydany i rozesłany dnia 1 sierpnia 1871.

75

Ustawa z dnia 25 lipca 1871,

tycząca się zaprowadzenia nowej ustawy notarialnej.

Zgodnie z uchwałą obu izb rady państwa widzę się spowodowanym rozporządzić co następuje:

Artykuł I.

Załączona ustawa notarialna ma wejść w moc obowiązującą po upływie trzech miesięcy od dnia jej ogłoszenia, artykuł zaś VI niniejszej ustawy, wprowadzającej, natychmiast z dniem ogłoszenia.

Artykuł II.

Z dniem wspomnionym wszystkie ustawy i rozporządzenia, tyczące się przedmiotów tej ustawy notarialnej, o ile przez nią zostają uregulowane, tracą moc obowiązującą, a w szczególności: ustawa notarialna z dnia 21 maja 1855, Dz. ust. pań. Nr. 94, i z dnia 7 lutego 1858, Dz. ust. pań. Nr. 23, tudzież wydany dla królestwa Dalmacji pod dniem 15 maja 1827 *Regola nento provvisorio per i notai*.

W królestwie Dalmacji jednak, pod względem wysokości kaucji, przez notaryuszów składając się mających, postanowienia obecnie obowiązujące (Art. VII Circolare del Trib. d'Appello z dnia 23 lipca 1840) mają obowiązywać i nadal w miejsce przepisów zawartych w §. 22 tej ustawy notarialnej.

Przepisy istniejące, tyczące się używania notaryuszów jako komisarzy sądowych a w szczególności rozdział 13 ustawy notarialnej z dnia 21 maja 1855, względnie z 7 lutego 1858 i §§. 27—30 tarysy należytości do tychże dołączonej, tudzież rozporządzenie z dnia 7 maja 1860, Dz. u. p. Nr. 120, pozostaną tymczasowo, aż do przyszłego uregulowania tego zakresu polubownego sądownictwa, w mocu obowiązującej, w taki sposób, że uchybienie powinnościom, do których notaryusz jako komisarz sądowy jest obowiązany, ma być karanem także według postanowień X rozdziału tej ustawy i że kaucya przez notaryusza złożona może być użyta na pokrycie pretensji do wynagrodzenia i wypłat, któreby ciężyły na notaryuszu z powodu jego czynności urzędowych, jako komisarza sądowego.

Artykuł III.

Notaryusze zamianowani już przed wejściem niniejszej ustawy w moc obowiązującą, nie będą niniejszą ustawą notarialną dotknięci pod względem swoich posad.

Postanowienie zawarte w §. 8 niniejszej ustawy notarialnej jest także obowiązującym dla notaryuszów zamianowanych już w królestwie Dalmacyi.

Artykuł IV.

Notaryusze, którzy na podstawie ustaw dotąd obowiązujących, łącznie na prowincji z notaryatem adwokaturę, jeżeli przy wejściu niniejszej ustawy w moc obowiązującą będą wpisani w listę adwokatów, mogą nadal bez przeszkode prowadzić adwokaturę, dopóki zostawać będą w tej samej siedzibie urzędowej.

Upoważnienie istniejących notaryuszów wekslowych utrzymuje się w swej mocy. Podobnież ustanawiająca ustawy nie zaprowadza żadnej zmiany pod względem posady notaryusza giełdowego w Tryeście, ani też w obowiązujących szczegółowych przepisach, tyczących się jego czynności urzędowych.

Artykuł V.

Ci, którzy objęli już adwokaturę nim ustanawiająca zaczęła, jakież praktykanci notarialni, którzy w tym czasie złożyli już egzamin notarialny, mogą także być mianowani notaryuszami po wejściu tej ustawy w moc obowiązującą. Podobnież praktykanci notarialni którzy w tym czasie mogą już być przypuszczonemi do złożenia egzaminu notarialnego, będą mianowani notaryuszami także po wejściu ustawy notarialnej w moc obowiązującą, jeżeli w przeciągu trzech lat od czasu, w którym ustanawiająca ustawy obowiązywała, złożą egzamin notarialny.

Artykuł VI.

Upoważnia się ministra sprawiedliwości na lat trzy od wejścia tej ustawy w moc obowiązującą, do mianowania notaryuszami w miarę potrzeby, jeżeli uczyniono zadość innym warunkom prawnym (§. 6, ustawy notarialnej), kandydatów, którzy udowodnią, że odbyli praktykę czteroletnią w służbie sądowej, chociażby nie mogli wykazać dwuletniej praktyki u notaryusza (§. 6. lit. d); ale to tylko w tym razie, jeżeli o miejsce notaryusza, obsadzić się mające, nie ubiega się żaden kandydat, czyniący zadość wszelkim warunkom prawnym, i do jednościernej posady ukwalifikowany.

Artykuł VII.

Co do składu i wyznaczenia siedziby urzędowej izbom notarialnym, do których, gdy ustanawiająca ustanawiająca wejdzie w moc obowiązującą, należy taka ilość posad notarialnych, jaka według tejże jest dostateczną do utworzenia izby, wejście tej ustawy w życie żadnej na teraz nie zaprowadzi zmiany. Znajdujące się w tych okręgach izby notarialne mają prowadzić dalej czynności i oraz poczynić natychmiast potrzebne przygotowania do nowego obsadzenia izby stosownie do ustawy.

Izby notarialne nie znajdujące się w tych okolicznościach, winny wstrzymać w pominiętym czasie swoje czynności i odstąpić prowadzenie spraw sądowi pierwszej instancji (§. 125 ust. not.).

Artykuł VIII.

W królestwie Dalmacyi akta po zmarłych notaryuszach i po tych którzy wystąpili z urzędu, przechowywane w sądach powiatowych, mają być odstępione sądowi pierwszej instancji najbliższego okręgu, dla zachowania ich w archiwum. Oddanie ma być publicznie ogłoszone.

Ustawa niniejsza nie narusza nabyciów przed wejściem tej ustawy notarialnej praw, do poboru części należycieństwa notarialnych przez inne osoby, prócz tych, które takowa wyznacza.

Artykuł IX.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się ministrowi sprawiedliwości.

Ischl, dnia 25 lipca 1871.

Franciszek Józef r. w.

Hohenwart r. w.

Habietinek r. w.

Ustawa notarialna.

Rozdział I.

Zakres działania notaryuszów.

§. 1. Notaryusze są przez państwo ustanowieni i publicznie uwierzytelnieni do sporządzania i wystawiania na zasadzie tej ustawy dokumentów publicznych, tyczących się deklaracji prawnych i czynności prawnych, jakież faktów, z których mogą być wyprowadzone prawa, a następnie do zachowywania dokumentów poruczonych im przez strony i do przyjmowania pieniędzy i papierów publicznych dla wydania ich trzecim osobom lub złożenia u władz.

§. 2. Dokumenta notarialne przez notaryuszów sporządzane (akta notarialne, protokoły notarialne i poświadczenie notarialne), jakież pisma na zasadzie tej ustawy wydane, jeżeli przy ich sporządzeniu i wystawianiu zaehowano wszystkie formalności, które jako istotne przepisano, są dokumentami publicznemi.

§. 3. Akta notarialne, w których stwierdzonym jest dług w pieniędzach lub innych taków zastępujących przedmiotach a w których osoba uprawnionego, jakież obowiązanego, tytuł prawny, przedmiot i czas uiszczenia dokładnie są oznaczone, mają moc wykonawczą tak, jak ugody przed sądem zawarte, jeżeli oraz obowiązany przyzwolił w dokumencie, aby tenże pod względem uznanego dlułu był zaraz wykonalnym.

Jeżeli moc obowiązująca zależy od dopełnienia jakiego warunku lub nadziejcia pewnej chwili, oznaczonej nie sposobem kalendarzowym, potrzebnem jest do wykonalności, aby także dopełnienie warunku lub nadziejcia czasu było udowodnione dokumentem publicznym.

Pełnomocnictwa, na podstawie których akt notarialny ma być wystawiony, jeżeli nie są już dokumentami publicznemi, powinny być sądownie lub notarialnie uwierzytelnione a wtedy dopiero mogą zapewnić aktowi wykonalność.

§. 4. Jeżeli kto chee na drodze sądowej cywilnej zaprzeczy aktowi notarialnemu mocy wykonawczej, winien wniesć skargę do sądu, do którego to według ustaw procesowych należy.

W razie wniesienia takiej skargi należy na żądanie powoda zarządzić tymczasowe zawieszenie wykonania, jeżeli przez oględziny sądowe lub udowodniające dokumenta zostanie stwierdzonem, że akt notarialny sporządzony lub wystawiony został z uchybieniem

nym przepisom, od zachowania których zależy stosownie do niniejszej ustawy moc aktu jako dokumentu publicznego lub jego wykonalność.

§. 5. Oprócz działalności urzędowej wyszczególnionej w §. 1 pozwala się także notaryuszom sporządzać na mocy swego powołania, na żądanie stron, podania w sprawach nie spornych do jakichkolwiek władz i wystawiać dokumenta prywatne.

Notaryusze obowiązani są tak jak wszyscy inni rzecznicy załatwiać takie sprawy uczciwie, dokładnie, pilnie i stosownie do obowiązujących ustaw; odmawiać wszelkiego udziału w sprawach zakazanych, podejrzanych lub zmyślonych dla pozoru i są odpowiedzialni stronom za każdą szkodę z własnej winy zrządzoną.

Wszelkie podania, przez notaryuszów sporządzone, powinny być przez nich podpisane.

Wynagrodzenie należące się im za układanie podań, w braku ugody, obliczane będzie według przepisów prawnych o umowach usług.

Do wymiaru wynagrodzenia za układanie dokumentów prywatnych stosowany będzie rozdział XI niniejszej ustawy notarialnej z wyjątkami tamże wyszczególnionymi.

Nadzór i władzę porządkowo karną nad notaryuszami wykonywać będą, także pod względem tych czynności władze w rozdziale X wyszczególnione, według przepisów tamże zamieszczonych.

Rozdział II.

O nadawaniu urzędu notaryusza i ustawianiu jego urzędowania.

§. 6. Kandydat ehejący otrzymać posadę notaryusza powinien udowodnić:

- że posiada prawo swojszczyzny w jednej z gmin tych królestw i krajów, że ma lat dwadzieścia cztery skończonych, że jest nieskazitelnego życia i posiada prawo wolnego zarządu swoim majątkiem;
- że ukończył nauki prawnicze i polityczne i złożył przepisane egzamin teoretyczne lub uzyskał stopień doktora praw;
- że złożył z dobrym skutkiem egzamin notarialny, adwokacki lub sędziowski i
- że poświęcał się praktycznej służbie sądowej przez lat cztery, a z tych najmniej dwa lata spędził na praktyce u notaryusza, resztę zaś czasu praktykował w sądzie, u adwokata lub w prokuratury skarbowej;
- że posiada niezbędną znajomość języków krajowych tego miejsca w którym chce być zamianowanym.

O ile osądzenie sądowo karne pociąga za sobą niezdolność do uzyskania posady notaryusza, postanawiają ustawy karne powszechne.

Od warunku przytoczonego pod lit. d) może uwolnić minister sprawiedliwości, jeżeli o posadę obsadzić się mającą nie ubiega się nikt, aby czynił zadość i temu warunkowi.

§. 7. Wykonywanie adwokatury lub sprawowanie płatnego urzędu publicznego, z wyjątkiem urzędu nauczycielskiego, nie może być połączone z urzędem notaryusza.

Nadto zabronionymi są notaryuszowi wszelkie czynności, które same przez siebie lub których dalsze pełnienie nie da się pogodzić z powagą i godnością stanu, lub które mogłyby zachwiać zaufanie w jego bezstronność i w wiarygodność dokumentów od niego wychodzących.

§. 8. Działalność urzędowa notaryusza rozciąga się na cały okrąg sądu pierwszej instancji, dla którego jest zamianowany.

W miarę potrzeby notaryusz może być zobowiązany, aby peryodycznie udawał się na sesję urzędową poza obręb swojej siedziby.

§. 9. Ilość posad notaryalnych w okręgu każdego trybunału pierwszej instancji, jakież siedziby urzędowe notaryuszy w tym okręgu, wyznaczone będą rozporządzeniem ministerstwa sprawiedliwości.

Co do pomnożenia lub zmniejszenia ilości posad notaryalnych w okręgu, jakotęż co do przeniesienia siedziby urzędowej w inne miejsce i co do zarządzeń tyczących się połączenia z posadą notarialną obowiązku odbywania sesji urzędowych, należy zasiągnąć przednio opinię izby notaryalnej.

§. 10. Mianowanie notaryuszy należy do ministra sprawiedliwości.

W celu obsadzenia należy zwyczajnie rozpisać konkurs, który może być także rozciągniętym na posady notaryalne opróżnione w skutek przeniesienia notaryusza gdzieindziej. Rozpisanie i ogłoszenie konkursu należy do tej izby notaryalnej, w której okręgu znajduje się posada obsadzić się mająca.

Tylko w razie bardzo ważnych powodów posada notaryusza może być obsadzona na wniosek izby notaryalnej bez poprzedniego rozpisania konkursu.

§. 11. Podania kompetentów, opatrzone w należyte dowody, powinny być wystosowane do izby notaryalnej; kandydaci ze stanu notaryuszy z innego okręgu, winni przedłożyć je za pośrednictwem izby notaryalnej której podlegają, kandydaci zaś ze stanu adwokackiego, za pośrednictwem izby adwokackiej.

Izba notaryalna robi przedstawienie na posadę i przesyła je do trybunału pierwszej instancji w którego okręgu znajduje się posada obsadzić się mająca.

Trybunał ten przedkłada przedstawienie wraz ze swoją opinią sądowi krajowemu wyższemu, który następnie posyła je wraz ze swoją opinią do ministra sprawiedliwości.

§. 12. Jeżeli w okręgu siedziby notaryusza jest w używaniu kilka języków, sąd krajowy wyższy winien zamianowanemu notaryuszowi udzielić potwierdzenie, w którym z tych języków, stósownie do złożonych przy zamianowaniu dowodów, akta notarialne sporządzać jest powołany.

Jeżeli w kraju, w którym znajduje się siedziba notaryusza, kilka języków jest w używaniu, sąd krajowy wyższy może nadać notaryuszowi upoważnienie do sporządzania dokumentów notarialnych we wszystkich tych językach, każdego czasu, jak tylko udowodni znajomość tych języków. Sąd krajowy wyższy może także naprzeciw odbrać notaryuszowi to upoważnienie, gdyby przy sporządzaniu dokumentów notarialnych popełniał błędy, dowodzące iż nie posiada dostatecznej znajomości tych języków.

§. 13. Nowo zamianowany notaryusz obowiązany jest przed przysięgą złożyć przepisaną kaucję stósownie do postanowienia następnego rozdziału i postarać się o zatwierdzenie pieczęci, której będzie używał do swoich czynności.

Pieczęć urzędową zatwierdza izba notaryusza w porozumieniu z prokuratorem państwa po przedłożeniu przez notaryusza rysunku pieczęci.

Pieczęć urzędowa powinna mieścić w sobie: orła austriackiego, imię i nazwisko notaryusza, tytuł jego: „c. k. notaryusz“, ludzież nazwisko kraju i jego siedziby urzędowej. Tytuł notaryusza, ludzież nazwisko kraju i siedziby urzędowej powinny być wypisane w tym języku, który jest zwykłym językiem krajowym w okręgu notaryusza, jeżeli zaś w tymże jest w używaniu więcej niż jeden język krajowy, we wszystkich tych językach.

§. 14. Notaryusz uzyskawszy przyjęcie kaueyi i pieczęci może przy wykazaniu się w tym względzie prosić sądu krajowego wyższego o przypuszczenie go do przysięgi, przedkładając zarazem odpowiednią ilość odcisków pieczęci i egzemplarzy swego podpisu, zawierającego prócz nazwiska i imienia, tytuł jego, jako e. k. notaryusza.

§. 15. Przysięgę składa się w sądzie krajowym wyższym, lub w trybunale pierwszej instancji przez tamten wydelegowanym według następującej formuły:

„Przysięgam byé Cesarowi wiernym i posłusznym, ustawy zasadnicze państwa niezłomnie zachowywać a urząd mój jako e. k. notaryusz pełnić dokładnie i sumiennie, jak to w ustawach jest przepisane; tak mi Panie Boże dopomóż!“

§. 16. Po złożeniu przysięgi notaryusz otrzyma od sądu krajowego wyższego dekret, na mocu którego może rozpoczęć swoje urzędowanie. Dzień złożenia przysięgi będzie ogłoszony w gazecie urzędowej krajowej, a osobno jeszcze będzie oznajmiony izbie notarialnej, prokuratorowi państwa mającemu siedzibę tam gdzie ona, i wszystkim sądom pierwszej instancji, znajdującym się w okręgu trybunału, dla którego notaryusz jest zamianowany, przyczem władzom tym ma się przesyłać po jednym egzemplarzu ze złożonych odcisków pieczęci i podpisów.

§. 17. Jeżeli notaryusz zostaje przeniesiony w inne miejsce, nie ma potrzeby aby powtórnie składał przysięgę, obowiązanym jest tylko postarać się w izbie notarialnej o zatwierdzenie swojej nowej pieczęci i o uzupełnienie kaueyi, jeżeli tego potrzeba (§. 22).

Jeżeli zostaje przeniesiony do okręgu innej izby notarialnej, natenczas i kaueya już złożona, będzie przeniesiona do trybunału znajdującego się w siedzibie tej ostatniej izby.

Jest obowiązkiem notaryusza, podać prośbę do sądu krajowego wyższego, z zachowaniem przepisów §. 14, o wyznaczenie dnia, w którym może wystąpić z swego dotychczasowego urzędu i objąć nowy. Sąd krajowy wyższy poleci ogłoszenie tego dnia stosownie do przepisów §. 16. Jeżeli nastąpiło przeniesienie do okręgu innego sądu krajowego wyższego, natenczas sąd krajowy wyższy dotychczasowej siedziby winien w tym względzie porozumieć się z sądem krajowym wyższym, do którego okręgu notaryusz został przeniesiony.

§. 18. Każdy notaryusz nowo zamianowany lub do innej siedziby urzędowej przeniesiony, obowiązanym jest w przeciągu trzech miesięcy od dnia doręczenia dekretu nominacji lub przeniesienia, albo w przeciągu terminu na jego prośbę przez sąd krajowy wyższy przedłużonego, uczynić zadość przepisom prawnym, i otworzyć biuro w swojej siedzibie urzędowej, w przeciwnym bowiem razie tak będzie uważany, jakby się zrzekał otrzymanej posady.

O nastąpieniu tej wynikłości prawnej orzeka sąd krajowy wyższy po wysłuchaniu nadprokuratora państwa, bez dalszego traktowania, z zastrzeżeniem odwołania się do najwyższego trybunału kasacyjnego, i po zajęciu prawomoeności donosi o tem ministrowi sprawiedliwości. Izba notarialna winna przesyłać sądowi krajowemu wyższemu potrzebne w tym względzie uwiadomienie.

§. 19. Urzędowanie notaryusza ustaje:

- a) w skutku zrzeczenia się przyjętego przez ministra sprawiedliwości;
- b) przez przejście do adwokatury albo objęcie urzędu publicznego, który według §. 7, ustęp. 1, nie da się pogodzić z notaryatem;
- c) przez utratę prawa swojszczyzny w tych królestwach i krajach;
- d) przez utratę prawa wolnego zarządu swoim majątkiem (§. 6, lit. a);

- e) w skutku niezupełnienia kaucyi zmiejszonej w wypadku przewidzianym w §. 27;
- f) w wypadkach wspomnionych w powszechnych ustawach karnych, w skutku wyroku sądowo karnego;
- g) z powodu trwałej niezdolności do prowadzenia notaryatu w skutek ułomności cielesnych lub umysłowych (§. 169);
- h) gdyby w drodze porządkowo karnej był skazany na utratę urzędu.

W wypadkach przytoczonych pod lit. b) do f) sąd krajowy wyższy, któremu należy przesyłać uwiadomienie, wysłuchawszy izbę notarialną i nadprokuratora państwa, ma orzec oddalenie notaryusza od urzędu bez dalszego traktowania, z zastrzeżeniem odwołania się do najwyższego trybunału kasaacyjnego. Wniesienie rekursu nie ma skutku odwłocznego.

Postępowanie przy uwalnianiu od urzędu z powodu niezdolności (lit. g) i przy usuwaniu notaryusza w drodze porządkowo karnej (lit. h) jest uregulowane w rozdziale X.

Jak tylko będzie stanowczo pewne, że notaryusz ustępuje z urzędu, należy donieść o tem ministrowi sprawiedliwości, jakoteż zawiadomić izbę notarialną, prokuratora państwa, i wszystkie władze sądowe tego okręgu, dla którego notaryusz był zamianowanym.

§. 20. Każdy notaryusz, zrzekający się dobrowolnie swego urzędu, lub przeniesiony na inny urząd, obowiązanym jest sprawować swój urząd dotyčzasowy dopóty, aż sąd krajowy wyższy wyrzecze jego uwolnienie. Przeniesienie z urzędu miejsca mieć nie może.

§. 21. W wypadkach, w których stósownie do postanowienia ustawy niniejszej izba notarialna ma rozstrzygać w porozumieniu z prokurem państwa (§§. 13, 24, 26, 27, 28, 41, 169), jeżeli pomiędzy nią a prokurem państwa zachodziła różność zdania, izba winna przedłożyć sprawę sądowi krajowemu wyższemu do rozstrzygnięcia.

Rozdział III.

Kaueye notaryuszów.

§. 22. Kaueyę wyznacza się stosownie do tego gdzie jest siedziba notaryusza; w stolicznem mieście Wiedniu wynosi ona 8.000 złr., w miastach mających nie mniej niż 30.000 mieszkańców, 5.000 złr., w innych miastach, w których znajduje się siedziba trybunału pierwszej instancy, 2.000 złr., we wszystkich innych miejscach 1 000 złr.

§. 23. Kaueyę należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach publicznych, które według postanowień prawnych mogą być użyte na fundusz sierociński, lub też w hipotece pupilarnej zabezpieczonej.

Sumę w gotowiźnie i papiery publiczne jakoteż dokumenta hipoteczne, winien złożyć notaryusz z oświadczeniem iż je na kaueyę przeznacza, w trybunale pierwszej instancy, w którego siedzibie znajduje się izba notarialna.

§. 24. Kaueyę sprawdza izba notarialna w porozumieniu z prokurem państwa, znajdującym się w jej siedzibie. Papiery mające kurs na giełdzie będą obliczone według kursu z dnia powołanego przed złożeniem kaucyi, ale nigdy nad wartość nominalną.

Jeżeli się pokaże, iż kaueya odpowiada warunkom ustawy, izba notarialna winna wydać notaryuszowi potwierdzenie w tym względzie a oraz zawiadomić o tem sąd pierwszej

instancyi, aby położyć ostrzeżenie na złożonych obligacyach dłużu państwa jeżeli to jest potrzebne.

§. 25. Kaucja służy za rękojmię wszelkim pretensjom do wynagrodzenia i wypłaty, jakie z tytułu urzędownia notaryusza powstać mogą.

W razie innych żądań kaucja może być wzięta w zastaw lub pociągnięta do egzekucji jedynie bez uszczerbku prawa pierwszeństwa pretensi w poprzednim ustępie wspomnionych, i zaspokojenie takich żądań z kaucji może nastąpić tylko po poprzednictwem przeprowadzeniu postępowania według §§. 29 i 30.

§. 26. Izba notarialna i prokurator państwa znajdujący się w siedzibie tejże winni czuwać nad tem, aby kaucje notaryuszów w okręgu tejże izby były zachowywane bez uszczuplenia.

Jak tylko izba notarialna dowie się, że kaucja jednego z notaryuszów została, lub wkrótce ma być uszczuploną, winna w porozumieniu z prokuratorem państwa wyznaczyć notaryuszowi termin, w którym tenże obowiązanym jest, stosownie do rodzaju wypadku, albo złożyć nową kaucję, albo uszczuploną uzupełnić, albo przez zaspokojenie zaległego dłużu zapobiedz uszczupleniu kaucji.

W razie prowadzenia egzekucji na kaucję, sądy obowiązane są donieść niezwłocznie o tem izbie notarialnej.

§. 27. Jeżeli w jednym z wypadków powyższego paragrafu okaże się potrzebne tymczasowe zawieszenie notaryusza, izba notarialna ma uczynić stosowne przedstawienie (§. 165).

Jeżeli nastąpiło już uszczuplenie kaucji, a notaryusz w terminie wyznaczonym (§. 26) nie wykaże się, że kaucję uzupełnił, lub nową złożył, izba notarialna obowiązaną jest przesłuchać natychmiast notaryusza w tym względzie. Jeżeli notaryusz poda dostateczne powody zwłoki, można w porozumieniu z prokuratorem państwa przedłużyć nieco termin. W przeciwnym zaś razie, jakież gdyby termin przedłużony minął bezskutecznie, izba winna uczynić wniosek do sądu krajowego wyższego, aby ten wyrzekał, że urzędownie notaryusza ustało (§. 19).

§. 28. Jeżeli notaryusz umrze, zostanie od urzędu usuniętym, lub utraci go w skutek skazania przez sąd karny, natomaszt pozwolenie do zwrotu złożonych na kaucję pieniężno-obligacyj i dokumentów hipotecznych, jakież pozwolenie do zniesienia ostrzeżenia i wymazania, może być dane właścicielowi lub jego następcy prawnemu tylko za przychyleniem się izby notarialnej w porozumieniu z prokuratorem państwa.

§. 29. Przed udzieleniem tego zezwolenia izba notarialna obowiązana jest wypadek ten podać do wiadomości powszechnej tak w swoim okręgu, jakież, jeżeli notaryusz urzędował pierw w okręgu innej izby, także w okręgu tej ostatniej, zapomoczą edyktu, trzy razy w urzędowej gazecie krajowej ogłosić się mającego, z wezwaniem, aby ci, którzy według pierwszego ustępu §. 25, na mocy swego legalnego prawa zastawu, mniemają mieć pretensje, które z kaucji zaspokojonemi być by powinny, zgłosili się do niej z takowemi w przeciągu sześciu miesięcy, w przeciwnym bowiem razie, bez względu na ich pretensje, przychylenie się do zwrotu złożonych na kaucję pieniężny, papierów publicznych i dokumentów hipotecznych lub do wymazania albo zniesienia ostrzeżenia, jeżeli byłoby potrzebne, będzie po upływie tego terminu właścicielowi lub jego prawnemu następcy udzielonem.

§. 30. W sprawie wniesionych pretensyi izba notarialna powinna przesłuchać interesowanych ustnie, a jeżeliby czyniono zarzuty, usiłować ukończyć spór sposobem zgodnym. Jeżeli strony w sporze będące nie pogodziły się, należy odesłać je na drogę prawa.

W oświadczeniu przychylenia się, według §. 28 wystawić się mającemu, należy wymienić wyraźnie te pretensye z powodu których aż do wystawienia oświadczenia poszukiwano wspomnionego w §. 25 legalnego zastawu, tudzież skutek postępowania ugodnego.

Rozdział IV.

Przepisy ogólne o urzędowaniu notaryuszów.

§. 31. Notaryusz winien zająć siedzibę urzędową w miejscu wyznaczonym i oprócz w tem miejscu nie może mieć stałego lokalu do prowadzenia czynności.

Może pełnić swój urząd tylko w obrębie okręgu sądu I instancji, dla którego jest zamianowanym, ale w obrębie tego okręgu bez względu na miejsce zamieszkania strony.

Dokument notarialny, sporządzony przez notaryusza poza obręcem jego okręgu, nie ma mocy dokumentu publicznego.

§. 32. Nowo zamianowany notaryusz nie może sprawować swego urzędu dopóki nie złoży przepisanej przysięgi, notaryusz zaś przeniesiony w inne miejsce, dopóki nie będzie uznanym za uprawnionego do objęcia swego nowego miejsca (§§. 16, 17).

Notaryusz nie może dłużej swego urzędu skutecznie sprawować, gdy mu według przepisu tej ustawy (§. 163) doręczonem będzie rozporządzenie sądowe o ustaniu jego urzędowania, lub o jego zawieszeniu.

Dokument notarialny sporządzony wbrew tym przepisom, nie ma mocy dokumentu publicznego.

§. 33. Notaryusz nie może sporządzać dokumentu notarialnego w sprawach, w których sam jest interesowanym, jakotek w sprawach swojej żony i osób, które są z nim w prostej linii spokrewnione, spowinowaczone lub połączone przez przysposobienie, albo z którymi jest w linii pobocznej spokrewnionym aż do czwartego stopnia lub spowinowanym do drugiego stopnia. Toż samo rozumie się, gdy w dokumencie ma być zrobionem rozporządzenie na korzyść jego własną lub jednej z osób powyższych.

Dokument notarialny sporządzony bez uwagi na to postanowienie, nie ma mocy dokumentu publicznego.

§. 34. Notaryusz nie może przedsiębrać czynności urzędowej w sprawach zakazanych, lub takich, względem których można powziąć słuszne podejrzenie, że strony wechodzą w nie tylko dla pozoru, dla obejścia ustawy, albo na szkodę trzeciego przeciwko prawu.

Podobnież zabronionem jest notaryuszowi przedsiębrać czynność urzędową z takiemi osobami, o których wie lub słusznie domyślać się może, iż z powodu małoletniości lub z innej przyczyny są niezdolnymi do czynności prawnej przedzewziąć się mającej.

§. 35. Notaryusz nie może odmawiać czynności urzędowej, gdy jest o takową proszony, z wyjątkiem wypadków powyższych §§. 33 i 34.

Z powodu odmówienia czynności urzędowej przysługuje interesowanym prawo wniesienia skargi do izby notarialnej, w którym to celu notaryusz winien na żądanie podać im na piśmie powody swojej odmowy.

§. 36. Jeżeli notaryusz powątpiewa o uprawnieniu strony do wechodzenia w sprawę o którą idzie, czy to dla braku potrzebnego pełnomocnictwa, czy też z innych powodów, winien oświadczyć swoją wątpliwość; atoli, jeżeli strona przy tem obstaje, może sporządzić akt notarialny, przytaczając w nim wyraźnie jakie czynił przedstawienie.

§. 37. Dopóki notaryusz nie ma na mocy tej ustawy czynić jakich doniesień ze swoich aktów, winien dochować interesowanym tajemnicę co do spraw przed nim dokonanych.

Notaryusz jest oraz obowiązany czuwać, aby jego pomocnicy dochowywali tajemnice co do tych spraw.

§. 38. Notaryusz ręczy za to, że wszystko, co w akecie notarialnym jest wymienione jako dokonane w jego obecności, stało się rzeczywiście w jego obecności i w sposób podany; jest on odpowiedzialny za wszelką niedokładność, choćby tylko przezomyłkę popełnioną.

§. 39. Przez jakiekolwiek uchybienie obowiązkom urzędowym, ustawą niniejszą przepisany, notaryusz staje się winnym kary i jest odpowiedzialny stronom za wszelką z tą wynikłą szkodę. Wynagrodzenie szkody nie zuosi karygodności popełnionego uchybienia obowiązkom.

§. 40. W sprawie cywilnej, w której ustawy obowiązujące pozwalały notaryuszowi zastępować strony, nie może tenże występować jako pełnomocnik procesowy strony, jeżeli akt notarialny przez niego sporządzony ma być użyty w tejże sprawie jako środek dowodowy.

§. 41. Notaryusz winien przechowywać swoją pieczęć urzędową pod zamknięciem. Jeżeli mu zginęła, winien natychmiast donieść o tem izbie notarialnej i prokuratowi państwa w siedzibie tejże.

O zatwierdzenie nowej pieczęci, która powinna różnić się od zgubionej, ma postarać się w sposób wskazany w §. 13.

Z wyjątkiem tego wypadku pieczęć może być zmieniona tylko z ważnych powodów, za zezwoleniem izby notarialnej, udzielić się mającem w porozumieniu z prokuratorzem państwa.

Postanowienie powyższego ustępu ma być także zastosowanem gdy notaryusz chce zmienić swój podpis.

§. 42. Jeżeli notaryusz zmienia pieczęć swoją lub podpis, izba notarialna winna o tem zawiadomić władze w §. 16 wymienione, według przepisu tego paragrafu i zarazem zrobić doniesienie do sądu krajowego wyższego.

Jeżeli działalność urzędowa notaryusza całkowicie ustaje, jeżeli tenże zostaje przeniesionym, lub jeżeli się mu pozwala zmienić pieczęć, natenczas pieczęć dotychczas używaną, jakież zginęła, gdy się znajdzie, odesłać należy do archiwu notarialnego, uczynić ją niezdolną do użycia przez zrobienie wcięcia, tak jednak, aby można było rozpoznać co zawierała, i w tym stanie przechowywać.

§. 43. Dokumenta notarialne powinny być sporządzane w języku krajowym po-wszechnie w okręgu notaryusza używanym, jeżeli zaś jest tam w używaniu kilka języków, w jednym z tych języków, według życzenia stron.

Wypadki, w których sporządza się dokumenta w obcym języku, określa niniejsza ustanawia.

§. 44. Dokumenta notarialne powinny być pisane wyraźnie, bez skróceń, a miejsca próżne mają być wypełnione kreskami.

Data dokumentu notarialnego, jakoteż inne określenia czasu, tudzież wszelkie wy-szczególnienia liczb w ogólności, gdy są wymienione po raz pierwszy, mają być wypisane literami. Wyjątek stanowią: liczba dziennika podawczego, numera domów i katastralne, liczby arkuszy ksiąg gruntowych, tudzież liczby w inwentarzach, działach dziedzictwa, obliczeniach ceny kupna i rachunkach w ogólności, jeżeli wechodzą w skład dokumentu nota-ryalnego. Wypadki jednak, tudzież kwoty, które według tychże jeden interesowany ma do żądania od drugiego, powinny być wypisane literami.

W razie odnoszenia się do innego dokumentu, można datę tego ostatniego i liczbę jego, gdyby miała być przytoczoną, wypisać cyframi.

§. 45. W dokumencie notarialnym nic nie może być skrobanem, dopisywanem na wierzchu, lub wpisywanem pomiędzy liniami.

Jeżeli jakieś słowa trzeba przekreślić, należy to uczynić tak, aby je można było prze-czytać. Jeżeli zaś to zmienia treść dokumentu, należy zanotować na brzegu lub na końcu dokumentu ilość przekreślonych wyrazów i notatka ta ma być podpisana przez notaryusza, a nawet przez strony i świadków, jeżeli według postanowień tej ustawy są potrzebni do podpisu.

Jeżeli są potrzebne zmiany innego rodzaju lub dodatki, należy oznaczyć je odsyłaczem we właściwem miejscu dokumentu. Zmiany zaś i dodatki należy umieścić na brzegu lub na końcu dokumentu, a zarazem wymienić ilość przydanych słów i podpisać według przepisu powyższego ustępu.

§. 46. O ile niedokładności dokumentu notarialnego sprzeciwiające się przepisom §§. 44 i 45 osłabiają lub niszczą jego wiarogodność całkiem lub częściowo, orzeczenie o tem w zdarzających się wypadkach zostawia się sądom.

§. 47. Dokument notarialny powinien mieć stronice ponumerowane i jeżeli podlega wciągnięciu do dziennika podawczego, powinien być zaopatrzony w liczbę dziennika.

Jeżeli dokument składa się z kilku arkuszy, notaryusz powinien każdy arkusz podpi-sać i przy końcu swego podpisu wycisnąć swoją pieczęć urzędową.

Interesowani i świadkowie, o ile według postanowień tej ustawy są potrzebni do pod-pisu, winni podpisać się na końcu.

§. 48. Jeżeli dokument notarialny składa się z kilku arkuszy, należy zeszyć je sznurkiem i ten przymocować na końcu dokumentu pieczęcią urzędową notaryusza.

W podobny sposób należy połączyć z dokumentem pełnomocnictwa i inne dodatki, jeżeli można. Jeżeli dodatki takie nie dadzą się przyszyć, należy zaopatrzyć je w znak do oznaczenia załączników używany, tudzież w liczbie dziennika która ma dokument nota-ryalny.

§. 49. Przechowują się zwyczajnie pierwopisy dokumentów notarialnych i to u tego notaryusza, który je sporządził. Strony zamiast pierwopisów dostają wypisy.

W których wypadkach pierwopis dokumentu notarialnego ma być wydanym, określa niniejsza ustanowiona.

§. 50. Wyjawszy szczególne wypadki w ustawie tej przytoczone, notaryusz nie może wydać pierwopisu dokumentu notarialnego tylko sądowi, na zlecenie sądowe, lub izbie notarialnej, na zlecenie tejże.

W wypadku takim notaryusz winien złożyć w aktach swoich na miejscu pierwopisu odpis wierzytelny, bez stempla, który ma być także uwierzytelniony sądowie lub przez izbę notarialną. Gdy pierwopis naprzeciw nadjejdzie, odpis ten powinien być przechowywany wraz z nim.

Odpis ten ma być sporządzony według postanowień ustawy niniejszej, odnoszących się do wypisów (§§. 98, 99).

Dopóki pierwopis nie będzie zwrócony, notaryusz może udzielać wypisy z tego odpisu, jeżeli sąd lub izba tego nie zabronią; jest jednak obowiązany zanotować udzielanie takich wypisów tak na odpisie, znajdującym się w jego aktach, jak niemniej na pierwopisie, gdy będzie zwróconym.

§. 51. Jeżeli do sporządzenia dokumentu notarialnego będzie przyzwanych dwóch notaryuszów, drugi notaryusz jest także odpowiedzialny za zachowanie przepisów prawnych.

Rozprawą kieruje ten notaryusz, którego strony o to prosiły.

Przepisy tyczące się podpisu i wyciśnięcia pieczęci urzędowej obowiązują obu dwóm notaryuszom.

Rozdział V.

Przepisy szczególne o urzędowaniu notaryuszów.

Oddział I.

Sporządzanie dokumentów notarialnych tyczących się deklaracji i czynności prawnych (akta notarialne).

§. 52. Przy sporządzaniu aktu notarialnego notaryusz jest obowiązany zbadać ile możliwości osobistą zdolność i uprawnienie każdej ze stron do załatwienia sprawy, oświadczenie strony o jej znaczeniu i następstwach, i przekonać się czy mają istotną i prawdziwą wolę; sporządzić pisemnie ich oświadczenie zupełnie jasno i stanowczo, i po odczytaniu aktu zapewnić się przez osobiste zapytanie stron, czy ten odpowiada ich chęci.

§. 53. Jeżeli strony chcą umieścić w akcie notarialnym postanowienia ciemne lub dwuznaczne, które łatwo mogłyby dać powód do procesu, lub które nie miałyby żadnego prawnego skutku, albo jeżeli słusznie obawiać się można, że jakieś postanowienie zmierza do skrywdzienia jednego z umawiających się, notaryusz winien przełożyć stronom te wątpliwości i oświadczenie je stósownie. Jeżeli pomimo tego strony obstają przy takich postanowieniach, ma wprawdzie akt sporządzić, lecz powinien wspomnieć w nim wyraźnie o uznionem przedstawieniu.

§. 54. Jeżeli ci, których jakiś dokument dotyczy, lub niektórzy z nich, będą potwierdzić notarialnie dokument prywatny, między sobą spisany, w takim razie należy sporządzić akt notarialny.

Dokument prywatny musi być notaryuszowi przedłożony, przez niego według przepisu §§. 34, 36, 52 i 53 zbadany i, gdy sporządzeniu aktu nie stoi na zawadzie, przez niego i świadków aktu jeżeli są potrzebni (§. 56), podpisany.

Następnie dokument ma być przyszyty według przepisów ogólnych do aktu notarialnego, sporządzić się mającego, a osnowa jego stanowi uzupełniającą część składową tegoż.

§. 55. Notaryusz powinien sam znać strony osobiście i z nazwiska, lub też dwaj znani mu osobiście świadkowie, albo drugi przyzwany notaryusz, mają potwierdzić mu tożsamość ich osoby.

Świadkowie tożsamości mogą zostawać z tym, którego tożsamość potwierdzić mają, lub z notaryuszem, w jednym z stosunków wymienionych w §. 33, winni jednak posiadać inne przymioty uprawnionych świadków aktu.

§. 56. Potrzeba przyzwać dwóch świadków aktu:

- a) gdy ma być sporządzony akt notarialny względem umowy dziedziczenia lub innego testamentowego rozporządzenia;
- b) gdy jedna ze stron nie umie pisać lub
- c) nie umie języka w którym akt ma być sporządzony, albo gdy jest
- d) niewidoma, głuchą lub niemą.

Zamiast dwóch świadków może być przyzwany drugi notaryusz.

Stronom nie wzbrania się mieć świadków przy sporządzaniu aktu notarialnego także w innych wypadkach oprócz wymienionych powyżej.

§. 57. Świadkowie aktu powinni być płci męskiej, liczyć przynajmniej dwadzieścia lat i być osobiście znanymi notaryuszowi, lub tożsamość ich powinna być sprawdzona w sposób wskazany w §. 55.

Świadkowie aktu, z wyjątkiem wypadku wspomnionego w §. 65 powinni rozumieć język, w którym akt ma być sporządzony i przynajmniej jeden z nich powinien umieć czytać i pisać.

Wyłączonymi od stawiania jako świadkowie są:

- a) ci, którzy z powodu swego stanu fizycznego lub umysłowego nie mogą dawać świadectwa;
- b) urzędnicy kancelaryjni notaryusza i jego służba;
- c) te osoby, którym albo jaka korzyść jest w akcie zapewniona, albo które z jedną z osób w akcie udział mających, lub w nim uwzględnionych, albo też z notaryuszem, znajdują się w stosunku wspomnionym w §. 33.

§. 58. Jeżeli przyzwanie świadków aktu jest potrzebne, powinni być obecnymi najpóźniej w tej chwili, gdy dokument ma być stronom odczytany i przez nich podpisany.

Na wyraźne żądanie stron, świadkowie mogą wprawdzie być nieobecnymi przy odczytywaniu aktu; ale w takim razie strony powinny położyć podpisy w obecności świadków i wyraźnie oświadczyć że dokument był im odczytany i że go same czytały, tudzież, że odpowiadają ich chęciom; w dokumencie zaś wyraźnie wspomnieć należy, iż się to stało.

§. 59. Gdy ma być sporządzonym akt notarialny dla niewidomego, świadkowie aktu powinni być obecni tak wtedy, gdy strony wyłuszczały postanowienia, do aktu wełągnąć się

mające, jak niemniej przy odczytywaniu całej osnowy aktu, tudzież przy zgodzeniu się na niego i podpisaniu przez strony.

W akcie należy wspomnieć wyraźnie, iż się to stało.

Toż samo tyczy się sporządzenia aktu notarialnego dla niemego lub głuchego, a nadto zachować należy przepisy zawarte w §§. 60 i 61.

§. 60. Głuchy, który umie czytać, powinien akt odczytać sam i wyraźnie potwierdzić, że go czytał i znalazł zgodnym ze swoją wolą. Potwierdzenie to powinno znajdować się w akcie przed podpisem.

Jeżeli głuchy nie umie czytać, natenczas oprócz świadków aktu powinna się znajdować osoba, posiadająca jego zaufanie i rozumiejąca jego mowę na znaki.

Jako osoby zaufania mogą być użyte bez względu na płeć nawet takie osoby, które są z głuchym spokrewnione lub spowinowane, albo połączone z nim przez przysposobienie lub związek małżeński.

Zresztą i takie osoby zaufania powinny posiadać przymioty uprawnionych świadków aktu.

O rozumieniu mowy na znaki notaryusz winien przekonać się należycie zapomocą prób, nie mających związku z przedmiotem, do którego akt się odnosi. W dokumencie wyraźnie wspomnieć należy, iż się to stało.

§. 61. Gdy ma być sporządzonym akt notarialny dla niemego lub głuchoniemego, umiejającego czytać i pisać, tenże powinien akt notarialny odczytać sam i własnoręcznie na nim napisać, że go czytał i znalazł odpowiednim swojej woli.

Jeżeli nie umie czytać i pisać, przyzwać należy dwie osoby posiadające jego zaufanie i rozumiejące jego mowę na znaki.

Przepisy §. 60 w ustępach 3 i 4 mają być zastosowane i w tym także wypadku.

§. 62. Akt notarialny wtedy tylko może być sporządzony w języku nie używanym w kraju, w którym znajduje się siedziba notaryusza, gdy strony wyraźnie tego żądają i jeżeli notaryusz jest ustanowiony dla tego języka jako tłumacz. Że ta okoliczność zachodzi, o tem w akcie wyraźnie wspomnieć należy.

W takim razie notaryusz, zbadawszy wolą stron, winien sporządzić akt w obecym języku i przyszyć do niego przekład zupełny na jeden z języków krajowych swego okręgu.

§. 63. Jeżeli jedna ze stron nie posiada języka, w którym akt ma być sporządzony, należy przyzwać do układu przysięgłego tłumacza, który winien oraz posiadać wszystkie przymioty uprawnionego świadka aktu.

Nie ma jednak potrzeby przyzysiągać osobnego tłumacza, jeżeli notaryusz i oraz dwaj świadkowie lub zastępujący ich miejsce drugi notaryusz, umieją język tej strony, tudzież jeżeli notaryusz kierujący układem udowodni swoją biegłość w języku, gdy idzie o język krajowy, potwierdzeniem sądu krajowego wyższego (§. 12), a gdy idzie o język obcy, tem, że jest ustanowiony jako tłumacz. W razie takim świadkowie nie mogą być wyłączeni od obecności przy odczytywaniu całej osnowy aktu i w akcie musi być wyraźnie wspomnionem, że dopełniono wszystkich warunków koniecznych potrzebnych do sporządzenia aktu bez przyzwania tłumacza.

§. 64. Jeżeli stósownie do pierwszego ustępu powyższego paragrafu potrzeba przyzwać tłumacza, natenczas notaryusz winien za jego pośrednictwem wybadać wolą strony, sporządzić według tego akt notarialny w jednym z języków krajowych, i polecić tłumaczowi, aby go stronie przetłumaczył. Na żądanie strony akt może być przełożony na jej język i przyszyty do aktu notarialnego.

§. 65. Jeżeli według postanowienia §. 56 potrzeba przyzwać świadków a strony chcą przyzwać świadka, nie umiejącego języka albo jednej ze stron, albo tego, w którym akt ma być sporządzonym, należy przyzwać do układu tłumacza, posiadającego przymioty uprawnionego świadka aktu.

Tenże winien wyjaśnić świadkowi w obecności stron osnowę tego co ułożono, w akcie zaś należy wspomnieć wyraźnie, że się to stało.

§. 66. Akt notarialny sporządzony z zaniedbaniem formalności i ostrożności przepisanych w §§. 54 do 65 nie ma mocy dokumentu publicznego.

§. 67. Jeżeli idzie o sporządzenie aktu notarialnego tyczącego się umowy dziedziczenia lub innego rozporządzenia testamentowego, natemczas zachować także należy szczególne przepisy powszechnej księgi ustaw cywilnych, które są warunkiem mocy takowego rozporządzenia.

Notaryusz i przyzwani świadkowie aktu mogą także być świadkami rozporządzenia ostatniej woli, jeżeli posiadają potrzebne do tego przymioty; jeżeli zaś w razie przyzwania dwóch notaryuszów, obadwa posiadają przymioty przepisane dla świadków rozporządzenia ostatniej woli, nie ma potrzeby przyzywania trzeciego świadka.

§. 68. Każdy akt notarialny powinien zawierać pod utratą mocy dokumentu publicznego:

- a) miejsce, tudzież rok, miesiąc i dzień w którym układ został dokonany;
- b) imię i nazwisko notaryusza, tudzież nazwisko jego siedziby a jeżeli był obeenym i drugi notaryusz (§. 56, ustęp drugi), imię i nazwisko tego ostatniego;
- c) imiona i nazwiska stron, jakotęż świadków aktu i tożsamości, tudzież osób zaufania i tłumaczów jeżeli byli przyzywani;
- d) potwierdzenie, że notaryusz zna osobiste strony i świadków, albo że, i przez kogo, tożsamość tychże była mu potwierdzona;
- e) osnowa sprawy z odwołaniem się do pełnomocniel i innych załączników jeżeli były potrzebne;
- f) przy końcu wzmiąkę, że akt był stronom odczytany lub wymienienie formalności, którymi stósownie do postanowień tej ustawy zastąpiono odczytanie, tudzież wzmiąkę że strony akt przyjęły;
- g) podpisy stron, jakotęż, jeżeli stósownie do postanowień tej ustawy potrzebem było przyzwanie świadków, osób zaufania lub tłumaczów, podpisy tychże osób.

Świadkowie tożsamości mogą położyć swoje podpisy albo na końcu dokumentu, albo po wzmiiance o potwierdzeniu tożsamości.

Jeżeli strona lub świadek nie umie pisać, winni położyć znaki swej ręki i w pierwszym razie nazwisko strony ma być podpisane przez świadka lub drugiego notaryusza, w drugim zaś razie nazwisko świadka, nieumiejącego pisać, przez drugiego świadka.

Jeżeli strona nie może położyć nawet znaku swej ręki, przeszkoła tego powinna być wyraźnie wspomniona i osobno przez świadków aktu potwierdzona.

- h) podpis notaryusza i odcisk jego pieczęci urzędowej, a jeżeli zachodzi wypadek wspomniony w drugim ustępie §. 56, obudwu notaryuszów.

Notaryusz winien nadto wymienić w akcie, podług podania lub własnej wiadomości, stan i miejsce zamieszkania stron, świadków aktu i tożsamości, osób zaufania i tłumaczów,

zwłaszcza wtedy, gdy to okazuje się potrzebem do bliższego oznaczenia osoby. Niezachowanie jednak tego przepisu nie pozbawia aktu przymiotów dokumentu publicznego.

§. 69. Pełnomocnictwa i inne załączniki do aktu notarialnego należące, mogą być złożone przez strony w oryginale lub w odpisie. Wiarogodność jednak tych dokumentów nie powiększa się przez złożenie u notaryusza, jeżeli nie były w akcie notarialnym potwierdzone przez wystawcę.

Załączniki nie podpisane jeszcze przez strony, lub nie będące dokumentami publicznemi, powinny być podpisane przez strony, świadków aktu lub przez drugiego notaryusza jeżeli byli potrzebni. Odczytanie załączników o tyle tylko jest potrzebem, o ile strony tego żądają.

Oddział II.

Sporządzanie rozporządzeń testamentowych, mających moc rozporządzeń testamentowych, sądowych.

§. 70. Rozporządzenia testamentowe, przed dwoma notaryuszami lub przed jednym notaryuszem i dwoma świadkami ustnie zrobione lub na piśmie przedłożone, mają być tak samo uważane, jak rozporządzenia testamentowe sądowe, jeżeli są sporządzane a względnie przyjęte z zachowaniem ogólnych przepisów o urzędowaniu notaryuszów i jeżeli przytem zachowano przepisy o sporządzaniu rozporządzeń testamentowych, zamieszczone w §§. 569, 587—592 i 594—596 powszechnej księgi ustaw cywilnych, jakież formalności przepisane §§. 72 i 73 ustawy niniejszej.

§. 71. Jeżeli spadkodawca, przy sporządzaniu ustnych rozporządzeń testamentowych, chce zamieścić postanowienia ciemne lub dwuznaczne, które łatwo mogłyby dać powód do procesu, lub które nie wyrażałyby skutku, przez spadkodawcę, zamierzonego, notaryusz powinien go w stósowny sposób oświecić.

Jeżeli jednak spadkodawca pomimo tego obstaje przy tych postanowieniach, notaryusz ma wprawdzie sporządzić rozporządzenie testamentowe, lecz winien w nim nadmienić wyraźnie o uczynionem przez siebie przedstawieniu.

§. 72. Jeżeli spadkodawca jest niewidomy, głuchy, niemy lub głuchoniemy, i w tym także razie zachowane być mają przepisy zamieszczone w §§. 59—61, a jeżeli nie umie języka, w skutek czego zachodzi jeden z wypadków wspomnionych w §§. 62—64, przepisy tamże podane.

§. 73. Po dokonaniu czynności urzędowej należy spisać protokół z zachowaniem postanowień §. 68.

Jeżeli strona nie może położyć ani znaku ręki, przeszkoła tego powinna być wyraźnie wspomniona i potwierdzona przez świadków aktu.

Jeżeli rozporządzenie testamentowe zostało oddane na piśmie, wolno stronie użyć własnej pieczęci do opieczętowania okładki, w której rozporządzenie testamentowe jest zawarte. Jeżeli się tak stało, należy uczynić o tem wzmiankę w protokole.

§. 74. Rozporządzenie testamentowe stósownie do §. 70 notaryuszowi na piśmie oddane, może być zwrocone oddawcy, lecz tylko na jego osobiste żądanie, lub na żądanie tego, kto się wykaże umyślnie do tego celu wystawionem, urzędownie uwierzytelnionem pełnomocnictwem. W razie zwrotu należy sporządzić akt notarialny.

Rozporządzenie testamentowe traci przez takie zwrócenie moc rozporządzenia testamentowego sądowego.

§. 75. Przepisy §§. 70—73 mają być i wtedy stosowane, gdy strona chce odwołać rozporządzenie testamentowe, mające moc rozporządzenia testamentowego sądowego.

Jeżeli odwołane rozporządzenie testamentowe było zrobione przed notaryuszem, odwołanie powinno być zanotowane na spisany pierwotnie protokole, a jeżeli odwołanie odnosi się do rozporządzenia testamentowego oddanego notaryuszowi na piśmie, na niem samem, nie zaś tylko na okładce.

Podobną notatkę notaryusz winien zrobić wtedy, gdy sporządza akt notarialny względem odwołania, lub gdy ma być odwołaniem rozporządzenie testamentowe względem którego sporządził akt notarialny.

Oddział III.

O poświadczaniu urzędowinem faktów i deklaracyi.

§. 76. Notaryusz ma prawo wystawiać stosownie do postanowienia tej ustawy poświadczania urzędowinne:

- a) zgodności odpisów z pierwopisami (widymowanie);
- b) dokładności przekładów;
- c) prawdziwości podpisów (legalizacja);
- d) czasu okazania dokumentów;
- e) życia osób;
- f) uwiadomienia o deklaracji;
- g) uchwał walnych zgromadzeń towarzystw;
- h) protestów wekslowych i co do papierów kupieckich;
- i) innych rzeczywistych wypadków.

Poświadczeniom tym przysługuje moc dowodowa dokumentów publicznych tylko wtedy, gdy są sporządzone i udzielone z zachowaniem przepisów zamieszczonych poniżej w §§. 77 do 90 dla każdej kategorii.

a) Poświadczenie zgodności odpisów.

§. 77. Notaryusz ma prawo uwierzytelnić zgodność odpisu z oryginałem, jeżeli dokument odpisany jest ułożony w języku, który notaryusz rozumie.

Notaryusz winien porównać starannie odpis z dokumentem odpisywanym i zupełną ich zgodność uwierzytelnić na odpisie.

Jeżeli w przedłożonym dokumencie są miejsca zmienione, przekreślone, wpisane lub dopisane na brzegu, jeżeli dokument jest podarty, lub z powodu swojej zewnętrznej formy uderzająco wątpliwy, należy wspomnieć o tem w formule uwierzytelnienia.

Formuła ma także zawierać wzmiankę, czy przedłożony dokument zdawał się być oryginałem, wyciągiem lub odpisem, tudzież czy i jakim stemplem był zaopatrzony.

Zaciąganie do dziennika podawczego i złożenie pierwopisu w aktach notaryusza nie jest potrzebne.

b) Uwierzytelnianie przekładów.

§. 78. Notaryusze, którzy są postanowieni tłumaczami z obcych języków, mają prawo poświadczanie notarialnie dokładność przekładów na ten język, lub z tego języka przez nich samych dokonanych albo sprawdzonych.

Toż samo odnosi się do uwierzytelnienia przekładów z jednego języka krajowego na drugi, jeżeli notaryusz został upoważniony do wystawiania dokumentów notarialnych w obu językach.

Poświadczenie wystawić należy na przekładzie samym, w pierwopisie i przekładzie połączyc z przełożonym dokumentem zapomocą nici i pieczęci urzędowej.

Zaciąganie do dziennika podawczego i złożenie pierwopisu w aktach notaryusza nie jest potrzebne.

c) Legalizacja podpisów.

§. 79. Zapomocą legalizacji notaryusz poświadczają, że strona dokumentu w jego obecności własnoręcznie podpisała, lub znajdujący się na dokumencie podpis uznala przed nim jako swój. Jeżeli strony nie zna osobiste, potrzeba koniecznie, aby dwaj świadkowie znani mu osobiste, potwierdzili mu jej tożsamość.

Poświadczenie należy wystawić w pierwopisie na dokumencie legalizowanym, z wyraźną wzmianką, że notaryusz zna osobiste tego, o który podpis idzie, lub że mu jego tożsamość przez dwóch świadków, których wymienię należy, potwierdzoną została. Notaryusz o tyle tylko potrzebuje znać treść dokumentu, o ile to jest potrzebne, aby go mógł zapisać w protokole. Za treść dokumentu, tudzież za uprawnienie wystawiającego nie jest odpowiedzialnym.

d) Poświadczenie czasu okazania dokumentów.

§. 80. Poświadczenie czasu, w którym dokument był okazany notaryuszowi, winien notaryusz wystawić w pierwopisie na tymże samym dokumencie, z wymienieniem dnia, miesiąca i roku a jeżeli potrzeba nawet godziny, w której go przedłożono.

Na żądanie, winien także, jeżeli warunki zachodzą dołączyć poświadczenie tożsamości osoby przedkładającego z zachowaniem przepisu §. 79.

e) Świadectwa życia.

§. 81. Świadectwa życia notaryusz może wystawiać tylko wtedy, gdy osoba, której życie ma być poświadczonem, jest mu osobiste znana, lub gdy dwaj świadkowie potwierdzą mu jej tożsamość.

Poświadczenie, w pierwopisie wystawić się mające, powinno zawierać potwierdzenie, że strona, której życie ma być poświadczonem, przedstawiła się notaryuszowi osobiste, dzień, miesiąc i rok, a na żądanie nawet godzinę w której się to stało i wzmiankę jakim sposobem stwierdzoną została tożsamość osoby (§. 79).

§. 82. Celem wystawiania poświadczzeń wymienionych w §§. 79 - 81 notaryusz winien spisać protokół, w którym wymienione być powinny wszystkie fakty, o których poświadczenie idzie. Protokół ten powinien być podpisany przez stronę i świadków jeżeli byli przyzwani.

Jeżeli strona nie umie pisać, natenczas winna położyć znak ręki i należy przyzwać dwóch świadków, z których jeden położy nazwisko osoby mającej podpisać. Jeżeli jeden świadek nie umie pisać, natenczas drugi świadek winien potwierdzić jego znak ręki.

f) Poświadczenie uwiadomień o deklaracyach.

§. 83. Notaryusz jest uprawnionym do wystawiania poświadczek deklaracji, które jedna strona chce zrobić drugiej, jeżeli przez tą deklarację prawne skutki osiągnąć się mają.

Gdy strona takowego zażąda, notaryusz winien spisać protokół i przytoczyć w nim dosłownie deklarację uczynić się mającą. Protokół ten powinien być podpisany przez stronę (§. 82).

Z protokołem tym notaryusz winien udać się do wskazanego przez stronę proszącą lokalu strony przeciwej i przełożyć jej oświadczenie.

Dokonanie uwiadomienia i czas w którym się to stało, winien notaryusz zapisać protokolarnie w dalszym ciągu protokołu. Odpowiedź udzielona przez stronę przeciwną może być umieszczona w protokole tylko wtedy, gdy ta ostatnia tego zażąda, lub na to pozwoli, i na znak przyzwolenia protokół podpisze (§. 82, ustęp 2).

§. 84. Poświadczenie uwiadomienia należy wystawić w pierwopisie i doręczyć stronie proszącej, jakież i stronie przeciwej jeżeli tego zażąda. Poświadczenie powinno zawierać nazwiska obu stron, dosłowną treść, dzień, miesiąc i rok a jeżeli potrzeba godzinę uwiadomienia. Odpowiedź udzielona przez stronę przeciwną wtedy tylko może być umieszczona w poświadczeniu, jeżeli była zawarta w protokole (§. 83).

Jeżeli warunków (§. 79) dopełniono, należy także dodać poświadczenie tożsamości osoby proszącej. Z wyjątkiem tego wypadku notaryusz nie odpowiada za tożsamość strony proszącej.

§. 85. Jeżeli tej strony, której oświadczenie ma być zrobionem, nie można zastać w lokalu wskazanym, albo jeżeli wzbrania notaryuszowi przystępu lub odmawia wysłuchania, natenczas, jeżeli strona prosząca tego zażąda, notaryusz winien przesłać stronie przeciwej pocztą, w liście poleconem, wygotowane poświadczenie, lub pismo to przedłożyć sądowi, który zarządzi doręczenie według przepisów postępowania sądowo cywilnego.

Jak się stało, wspomnieć o tem należy w protokole i w poświadczeniu, i zarazem nadmienić, co uczyniono dla zawiadomienia strony przeciwej.

§. 86. Strona, chętna oznajmić drugiej pewną deklarację (§. 83), może przesłać notaryuszowi swoje żądanie listownie lub telegrafem; list lub telegram zastępuje w takim razie żądanie protokolarne i ma być przyszyty do spisać się mającego protokołu.

W poświadczeniu notaryusz winien dodać, że prośba w powyższy sposób wysłosowaną do niego została.

g) Poświadczenie uchwał walnych zgromadzeń.

§. 87. Celem poświadczania uchwał zapadłych na walnych zgromadzeniach spółek akcyjnych lub innych towarzystw, notaryusz winien spisać protokół z wymienieniem miejsca i czasu zgromadzenia i przytoczyć w nim dokładnie powzięte uchwały, jakież wszystko, co się w jego obecności stało na zgromadzeniu i wszelkie dane deklaracje, które mogą być ważnymi dla osądzenia czy wszystko odbyło się według prawidła.

Protokół powinien być podpisany przez tego, który przewodniczył na zgromadzeniu i przez dwóch innych członków tegoż.

O ile to warunkom odpowiada, można także zamieścić w protokole potwierdzenie tożsamości prezydującego lub innych osób na zgromadzeniu obecnych (§. 79). Jeżeli potwierdzenie takie nie zostało umieszczone, natenczas notaryusz nie odpowiada za tożsamość osób w protokole wymienionych.

Poświadczenie w pierwopisie wystawić się mające, ma ogarniać całą osnowę protokołu.

h) Poświadczenie wydarzeń rzeczywistych.

§. 88. Do poświadczania innych wydarzeń rzeczywistych a w szczególności licytacji, losowań lub okazania przedmiotów, notaryusz jest uprawniony, jeżeli przez to skutki prawne mają być uzasadnione i jeżeli wydarzenie rzeczywiste miało miejsce w obecności notaryusza.

W tym celu notaryusz winien w obecności dwóch znanych mu osobiście świadków spisać protokół, zawierający dokładny opis wydarzenia, które miało miejsce w jego i obu świadków obecności, miejscu i czasie tegoż, imię i nazwisko strony żądającej, i wszystkich innych osób mających udział w wydarzeniu. O ile warunków dopełniono, należy na żądanie potwierdzić w protokole tożsamość strony żądającej lub innych osób, które miały udział w wydarzeniu (§. 79).

Protokół powinien być podpisany przez dwóch świadków i stronę żądającą (§. 82, ustęp 2).

Poświadczenie w pierwopisie wystawić się mające powinno ogarniać całą osnowę protokołu.

i) Protesty wekslowe i co do papierów kupieckich.

§. 89. Przy sporządzaniu protestów wekslowych i prowadzeniu rejestru tychże notaryusz winien postępować według istniejących osobnych przepisów.

W myśl tychże samych przepisów postąpić należy gdy notaryusz jest proszony o założenie protestu we względzie papierów kupieckich, opiewających na zlecenie (art. 301 i 302 kodeksu handlowego). Sporządzone protesta należy zaciągnąć do ogólnego rejestru protestów z wymienieniem okoliczności, że nie weksel, lecz inny papier kupiecki był przedmiotem założenia protestu.

§. 90. Notaryusz, upoważniony do sporządzania aktów notarialnych w obcym języku, może także wystawiać poświadczenia w tym języku.

Oddział IV.

Wystawianie wypisów, odpisów, wyciągów i świadectw.

§. 91. Dopóki notaryusz sam przechowuje swoje akta, on tylko ma prawo wystawiać z nich wypisy, poświadczenia i odpisy.

O ile w razie opóźnień i zastępstwa mogą w tym względzie zachodzić wyjątki, określone jest w §§. 103 i 123. Jeżeli w takim razie inny notaryusz wystawia wypis lub poświadczenie, winien przytoczyć w nim otrzymane polecenie urzędowe.

§. 92. Z aktów notarialnych wystawiają się wypisy i wierzytelne lub proste odpisy. Ze dokument jest wypisem lub tylko odpisem powinno być uwidocznione napisem na czele tegoż.

§. 93. Wypisy z aktów notarialnych, jeżeli w akcie co innego zastrzeżeniem nie było, mogą być wystawione tylko dla stron interesowanych w sporządzeniu dokumentu i dla każdej tylko raz jeden.

Osobom tym może notaryusz wydawać ponowne wypisy tylko wtedy, jeżeli interesowani w akcie na to pozwolą, albo jeżeli osoba żądająca wypisu wróci wystawiony dawniej

wypis z powodu niedokładności, lub udowodni, że wystawiony dla niej wypis został z powodu straty umorzonym, lub jeżeli notaryusz otrzyma w tym względzie polecenie sądowe.

Polecenie takie może być wydane tylko wtedy, jeżeli proszący o to dostatecznie udowodni, że potrzebuje ponownego wypisu i jeżeli oraz nie zachodzi żadna słuszna wątpliwość.

Prośbę podać należy do sądu pierwszej instancji, w którego okręgu notaryusz ma siedzibę. Sąd zaś załatwia prośbę w drodze rezolucji. W razie przyzwolenia należy zawiadomić o tem osoby w akcie interesowane. Przeciwko pozwoleniu nie ma odwołania.

§. 94. O pozwoleniu interesowanych na wydanie ponownego wypisu sporządzieć trzeba akt notarialny. W tym, jakoteż w innych wypadkach drugiego ustępu §. 93 trzeba w formule uwierzytelniającej wymienić wyraźnie powód ponownego wystawienia, dodając oraz czy jest duplikatem, tryplikatem, lub jeszcze dalszym ponownym wydaniem.

§. 95. Odpisy wierzytelne aktów notarialnych, jeżeli przy wystawieniu ich co innego nie było zastrzeżonem, mogą być także wystawiane na jednostronne żądanie i ponownie osobom w własnym imieniu interesowanym, ich następcowi prawnym, pełnomocnikowi i następcowi prawnemu.

Toż samo rozumie się o udzielaniu prostych odpisów tymże osobom i dozwalaniu przejrzenia.

Trzecim osobom może być dozwolone przejrzenie, jakoteż branie prostych lub wierzytelnych odpisów tylko za przychyleniem się osób interesowanych, które same mogłyby zażądać przejrzenia lub odpisu, jakoteż i wtedy, gdy wykażą, że w tej sprawie są prawnie interesowane a zarazem gdy żadna wątpliwość nie stoi pozwoleniu na przeszkodzie. Jeżeli notaryusz z powodu takiej wątpliwości nie pozwoli przejrzenia lub wzięcia odpisu, strona może wnieść zażalenie do izby notarialnej.

§. 96. Odpisy protokołów, rozporządzeń testamentowych, tudzież rozporządzeń testamentowych złożonych u notaryusza na piśmie, mogą być wierzytelne lub proste. Toż samo tyczy się rozporządzeń testamentowych względem których wystawiono akt notarialny.

Dopóki jednak spadkodawca żyje, odpis można udzielić tylko jemu samemu, lub jego pełnomocnikowi, zaopatrzonemu w jego pełnomocnictwo urzędownie uwierzytelione i do tej sprawy odnoszące się; po śmierci zaś spadkodawcy, dopiero wtedy, gdy ogłoszenie sądowe uskutecznionem zostanie.

Dzień ogłoszenia zanotować należy na wydanym odpisie.

§. 97. Poświadczanie tego rodzaju jak wymienione w §§. 81—89 winien notaryusz wydawać nawet ponownie i wszystkim tym osobom, które wykażą iż w tej sprawie są prawnie interesowane. Osobom tym należy wydawać także na żądanie wierzytelne odpisy protokołu, z powodu poświadczania spisanego.

W razie odmówienia takowego poświadczania lub odpisu można wnieść zażalenie do izby notarialnej.

§. 98. Wypisy powinny być dosłownie zgodne z pierwopisem, i czytelne, bez miejscypróżnych a główne ich części mają być napisane bez skrócenia. Nic w nich nie może być przekreślonem lub skrobanem, wpisanem lub dopisanem na górze, zamieszczone jednak z należytymi formalnościami w pierwopisie zmiany, poprawki lub dodatki można bez wymieniania czem są, wpisać wprost tam, gdzie związek myśli miejsce im wskazuje.

Do osnowy aktu należy wegańczyć lub dołączyć także odpisy pełnomocnictw i innych załączników aktu w taki sposób, aby było niewątpliwem, że ogólna formuła uwierzytelnia-

jąca obejmuje także i te załączniki; jednakowoż należy wspomnieć o nich w formule uwierzytelniającej.

Jeżeli nie idzie o wygotowanie aktu notarialnego któremu przysługuje moc wykonawcza (§. 3), załączniki mogą być na żądanie stron w wypisie pominięte.że się to stało na żądanie strony, należy wspomnieć wyraźnie w formule uwierzytelniającej.

§. 99. Wszelki wypis powinien być przez notaryusza uwierzytelionym. Formułę uwierzytelniającą umieścić należy na końcu wypisu. Ma ona zawierać potwierdzenie zgodności wypisu z pierwopisem w aktach notaryusza się znajdującym, wzmiankę dla kogo wypis jest przeznaczony i datę wypisu.

Notaryusz powinien go podpisać i wycisnąć na nim swoją pieczęć urzędową.

§. 100. Wypis wystawiony bez zachowania przepisów w tym oddziale zawartych nie ma mocy dokumentu publicznego.

§. 101. Wystawienie każdego wypisu, z wymienieniem osoby dla której był zrobiony i daty wystawienia, winien notaryusz zanotować na pierwopisie w jego aktach się znajdującym, albo w braku miejsca na arkuszu do niego przyszyć się mającym.

Jeżeli się wystawia wypis ponowny, należy przy pierwopisie zachować otrzymane polecenie sądowe lub wypis zwrocony, a na wypisie zwroconym należy nadto zanotować, że została zwrocona i utraciła moc dokumentu publicznego.

§. 102. Jeżeli dokument notarialny obejmuje kilka oddzielnych czynności prawniczych, można wystawić interesowanym zamiast zupełnego wypisu, wyciąg z dokumentu, tyczący się poszczególnych tych czynności prawniczych.

Że wypis jest tylko wyciągiem należy to w nim uwidocznić. Wyciągowi nie przysługuje wspomniona w §. 3 moc wykonawcza.

Przy wystawianiu wyciągów należy zachować zamieszczone w tym oddziale przepisy tak, jak przy wystawianiu wypisów.

Poświadczenie istnienia aktu notarialnego ma notaryusz wystawiać tym, którzy są uprawnieni wziąć wierzytelny odpis tegoż.

§. 103. Notaryusz obowiązany jest wystawiać wypisy, wyciągi i odpisy nie większe nad trzy arkusze, niezwłocznie a najpóźniej w przeciągu trzech dni, jeżeli zaś są większe objętości, w czasie odpowiednim.

Zażalenia z powodu zwłoki należy wnosić do izby notarialnej, która według okoliczności ma innego notaryusza wyznaczyć do załatwienia.

Oddział V.

Przyjmowanie dokumentów w zachowanie, tudzież pieniędzy i papierów publicznych dla wydania trzecim osobom, albo dla złożenia u władz.

§. 104. Notaryusze mają prawo przyjmować w zachowanie dokumenta wszelkiego rodzaju, między innimi także i weksle.

Pieniądze gotowe, obligi publiczne i inne w obiegu będące papiery publiczne ma prawo notaryusz przyjmować na mocy swego urzędu tylko w tymczasowe zachowanie, stosownie do postanowień §§. 107 do 109.

§. 105. Przy przyjmowaniu dokumentów notaryusz winien spisać protokół, w którym ma być wymienione miejsce i czas złożenia, imię i nazwisko, stan i miejsce zamieszkania oddawcy, opis złożonych dokumentów, tudzież, jeżeli powierzający chce, aby dokumenta były wydane innym osobom, nazwiska tychże osób. Protokół ma być podpisany przez stronę i notaryusza i zaopatrzony w jego pieczęć urzędową.

Jeżeli kto nadeszle notaryuszowi dokumenta listownie, natenczas list zastępuje miejsce protokołu.

Stronie wystawić należy poświadczenie odbioru.

§. 106. Wydając złożone u siebie dokumenta, winien notaryusz kazać odbierającemu potwierdzić sobie odbiór (§. 82. ustęp 2) na protokole, przy powierzaniu lub osobno teraz spisanym.

Jeżeli odbierający nie jest notaryuszowi osobiście znanym, natenczas winien przyzwać dwóch świadków dla stwierdzenia tożsamości, którzy mają także podpisać protokół.

Jeżeli potwierdzenie odbioru wystawione zostało w osobnym protokole, należy zanotować także na protokole przy powierzeniu spisanym, że dokument został wydany, a to z odwołaniem się do osobnego w tym wzgledzie protokołu.

§. 107. Notaryusz wtedy tylko jest na mocy swego urzędu uprawnionym do przyjmowania pieniędzy gotowych, obligów publicznych i innych w obiegu będących papierów publicznych, gdy strona powierza mu takowe przy sposobności sporządzania jakiego dokumentu notarialnego, dla wydania oznaczonemu odbiorcy, lub dla złożenia u władz.

Przyjmując takowe winien notaryusz sporządzić protokół, w którym ma być wymieniona liczba dziennika podawczego powszechnego i osobnego, miejsce i czas powierzenia, dokładne wyczególnienie powierzonych kwot i papierów, nazwisko powierzającego i jego oświadczenie co do rozporządzenia temi pieniędzmi i papierami publicznymi.

W razie listownego nadsyłania należy przyszyć list do protokołu spisać się mającego.

Powierzającemu należy wystawić poświadczenie odbioru. Przedmioty powierzone należy przechowywać w oddzielnych pakietach.

§. 108. Złożenie u sądu lub u innych władz winien notaryusz uskutecznić niezwłocznie.

Kwoty powierzone notaryuszowi dla wydania innej osobie, winien tenże wydać najpóźniej w przeciągu dni 14, jeżeli powierzający nie wyznaczył innego terminu. Gdyby notaryusz nie mógł tego uczynić w tym terminie, winien niezwłocznie po jego upływie albo odesłać powierzone przedmioty temu co je powierzył, lub też złożyć je w sądzie.

§. 109. Przy wydawaniu wskazanemu odbiorcy winien notaryusz postąpić sobie według przepisu §. 106 a poświadczenie odbioru, otrzymane w razie złożenia u władz, przyszyć do protokołu spisanego przy powierzaniu.

O uskutecznieniu wydania lub złożenia należy zawiadomić powierzającego.

Rozdział VI.

Postępowanie z aktami zachowywać się mającemi i prowadzenie wykazów.

§. 110. Akta, tak przez siebie sporządzone, jako też przez strony poruczone, lub przez izbę notarialną do zachowania przekazane, winien notaryusz przechowywać troskliwie pod zamknięciem, w suchem i bezpiecznym miejscu swego pomieszkania lub kancelary, uporządkowane według liczb bieżących dziennika podawczego.

Dokument notarialny sporządzony przez dwóch notaryuszów, ma być zachowany w pierwopisie u tego notaryusza, który przewodniczył rozprawie.

§. 111. Jak tylko notaryusz dowie się o śmierci osoby, względem rozporządzenia testamentowego której, sporządzał akt notarialny, lub która przed nim, stosownie do §. 70 działała rozporządzenie testamentowe ustnie lub na piśmie, winien, nie czekając zlecenia, przedłożyć sądowi swojej siedziby urzędowej, albo sądowi spadkowemu jeżeli się tam znajduje, pierwopis rozporządzenia testamentowego i protokołu, jeżeli w myśl §. 73 był sporządzony, celem ogłoszenia. W sądzie spisany będzie niezwłocznie w obecności notaryusza protokół o stanie pieczęci jeżeli były i o odpieczętowaniu.

Po dokonaniu ogłoszenia przedłożone pierwopisy będą notaryuszowi zwrócone, on zaś winien dostarczyć sądowi niezwłocznie ich wierzytelne odpisy.

Koszta sporządzenia odpisów ponosi spuścizna. Rozporządzenia testamentowe, otrzymane w myśl §. 104 tylko do zachowania, winien notaryusz wydać sądowi w pierwopisie za poświadczenie odbioru.

Jeżeli sąd przedsiębiorący ogłoszenie nie jest sam sądem spadkowym, winien przesłać sądowi spadkowemu wierzytelny odpis lub pierwopis rozporządzenia testamentowego, w myśl §. 104 notaryuszowi tylko w zachowanie poruczonego, jakotż protokół ogłoszenia.

§. 112. Notaryusz obowiązany jest prowadzić ogólny dziennik podawczy (repertoarz), w którym zapisywać ma w porządku chronologicznym wszelkie przedsiębrane czynności notarialne.

Od zaciągania do dziennika wyjmują się tylko:

- Protesty wekslowe i co do papierów kupieckich, dla których osobny dziennik (§. 89) prowadzić należy;
- te poświadczania, względem których ustawa niniejsza wyraźnie na to pozwala.

Dziennik podawczy, z paginami ponumerowanymi, o 25, 50 lub 100 arkuszach, podług żądania, otrzyma notaryusz na własny koszt z izby notarialnej. Ostatni arkusz wydanego dziennika podpisuje prezes izby notarialnej z wymienieniem ilości arkuszy i wyciśnięciem pieczęci urzędowej izby notarialnej; tenże prowadzi rejestr ilości arkuszy i dat ich wydania. Notaryusz nie może używać innego dziennika, nowy zaś zaczyna dopiero wtedy, gdy stary jest całkiem zapisany i należycie podpisany (§. 115).

§. 113. Dziennik podawczy powinien zawierać następujące rybryki:

- na liczbę bieżącą sprawy;
- na datę aktu;
- na imię i nazwisko, stan i miejsce zamieszkania stron;

- d) na przedmiot ugody lub sprawy z wymienieniem wartości jeżeli w dokumencie jest oznaczona, i stemplu do dokumentu użytego;
- e) na wymienienie należności żądanej przez notaryusza;
- f) na wszelkie możliwe uwagi.

§. 114. Dziennik podawczy należy prowadzić wyraźnie, bez skrobania i tak, aby pomiędzy jedną liczbą dziennika a drugą nie zostawało próżnego miejsca na cały wiersz.

Notaryusz powinien każdą stronę dziennika gdy będzie całkiem zapełniona, podpisać, a na pierwszej i ostatniej stronie wycisnąć swoją pieczęć urzędową.

§. 115. W przeciągu pierwszych dziesięciu dni każdego ćwiercoeca kalendarzowego winien notaryusz przedłożyć prezesowi izby notarialnej dokładny, przez siebie uwierzytelny odpis dziennika podawczego, a nawet i sam dziennik gdy jest całkiem zapisany.

Prezes winien go sprawdzić, postrzeżonym niedokładnościami sam ile możliwości zarządzić, lub przyczynić stósowne wnioski do izby notarialnej. Pierwopsis dziennika podawczego powinien niezwłocznie zwrócić, zawiadomowawszy go i podpisawszy na końcu, jeżeli jest całkiem zapełniony.

§. 116. Oprócz ogólnego dziennika podawczego każdy notaryusz ma jeszcze prowadzić następujące książki:

- a) wykaz alfabetyczny wszystkich stron, których sprawy są zapisane w dzienniku podawczym, z przydaniem wszystkich liczb pod którymi interesa tych stron są zapisane w dzienniku;
- b) osobny wykaz abecadłowy wszystkich stron, dla których sporządził, lub od których wziął w zachowanie rozporządzenie testamentowe, podobnież z przydatkiem odnośnych liczb dziennika. Jeżeli osoba umrze, albo odwoła rozporządzenie testamentowe, lub też je odbieże, należy uwidoczyć to w wykazie;
- c) wykaz przyjętych sum w pieniędzach i papierach publicznych (§§. 107 do 109) z przydatkiem odnośnej liczby dziennika podawczego, tudzież nazwiska osoby powierzającej i przeznaczonego odbiorcy;
- d) rejestr protestów (§. 89);
- e) z gazet kraju koronnego sporządzony wykaz wszystkich tych osób, które w tym kraju koronnym z powodu szaleństwa lub niedołęźności umysłowej, albo z powodu rozrzutności oddane zostały w kuratelę, nad którymi władzę ojcowską lub opiekunczą przedłużono po za wiek pełnoletniości, i do których majątku ogłoszono konkurs.

Wykaz ten ma być zawsze przybity w kancelaryi a po śmierci lub wystąpieniu notaryusza oddany jego następcy w tej samej siedzibie.

Rozdział VII.

Kandydaci notarialni i zastępcy notaryuszów.

§. 117. Każdy notaryusz może przyjmować do swojej kancelaryi pomocników i kształcić ich do zawodu notarialnego pod własnym kierunkiem i nadzorem.

Jako kandydaci notarialni będą uważani ci pomocnicy tylko wtedy, jeżeli jako tacy są weciągnięci w listę, którą prowadzi się w izbie notarialnej.

Notaryusz winien niezwłocznie donieść izbie notarialnej o ich wstąpieniu do jego kancelary, jakoteż o wystąpieniu i przerwie praktyki, dla wpisania w listę.

Pełnienie obowiązków u notaryusza tytułem praktyki notarialnej liczyć się będzie dopiero od dnia, w którym do izby notarialnej nadjejdzie doniesienie o wstąpieniu.

Notaryusz jest za to odpowiedzialny że kandydat rzeczywiście w jego kancelary przepędził czas praktyki przez niego potwierdzony.

§. 118. Izba notarialna prowadzi wykaz wszystkich kandydatów notarialnych swego okręgu.

W wykazie tym zapisywać należy dzień wstąpienia do praktyki i wystąpienia z tejże, notaryusza u którego praktyka była odbyta, rezultat złożonego egzaminu i wszelkie inne okoliczności, które mogą mieć wpływ przy promowaniu kandydata na posadę notarialną.

Ten tylko może być wpisanym jako kandydat notarialny, kto się przy zapisaniu wykaże, iż złożył z dobrym skutkiem przynajmniej dwa egzamina rządowe teoretyczne, między temi sędziowski, lub że uzyskał stopień doktora praw.

Praktyka u notaryusza musi być wyłączną; kandydatowi nie wolno odbywać jednocześnie praktyki adwokackiej lub sądowej lub zostawać w służbie rządowej lub prywatnej, przeszkadzającej wyłączności praktyki notarialnej.

Izba a w szczególności jej prezes ma czuwać nad tem, aby kandydaci notarialni odbywali rzeczywiście praktykę u notaryusza w sposób prawem przepisany.

Świadectwa odbytej praktyki wystawia notaryusz, poczem izba notarialna potwierdza je, w każdym razie po poprzedniczem sprawdzeniu okoliczności.

§. 119. Jeżeli z powodu urlopu, choroby, nieobecności, zawieszenia, oddalenia od urzędu, śmierci lub wystąpienia notaryusza albo z innych powodów jest potrzebne zastępstwo tegoż, natęczas sąd pierwszej instancyi, w siedzibie izby notarialnej istniejący, postanowi na wniosek tejże zastępcę.

Zastępcą może być postanowiony tylko notaryusz tego samego okręgu sądowego do którego należy posada opróżniona, albo kandydat notarialny posiadający wszystkie przymioty potrzebne do uzyskania posady notarialnej. W razie urlopu lub choroby sam notaryusz mający być zastępowany winien zaproponować odpowiedniego zastępcę, w innych wypadkach czyni to izba notarialna.

§. 120. W wypadkach naglących, sąd pierwszej instancyi, do którego okręgu należy posada opróżniona, może sam postanowić tymczasowego zastępcę, nie czekając na propozycję lub wniosek izby notarialnej. Zarazem winien tenże w celu postanowienia zastępcy według przepisu §. 119 uczynić doniesienie do izby notarialnej i do sądu w jej siedzibie istniejącego.

§. 121. Jeżeli zastępcą notaryusza zawieszonego w urzędowaniu postanowiony jest kandydat notarialny, winien sam złożyć kaucję. Wyjąwszy ten wypadek, kandydat notarialny postanowiony zastępcą, wtedy tylko winien złożyć kaucję prawem przepisaną, jeżeli notaryusz, którego miejsce zastępuje, nie oświadczenie wyraźnie, że chce swoją kaucję ręczyć za urzędowanie zastępcy. O takim oświadczeniu notaryusza winna izba notarialna zawiadomić prokuratora państwa w swojej siedzibie.

§. 122. Kandydat zastępcą postanowiony winien przed objęciem swego urzędu złożyć w sądzie pierwszej instancyi, który go postanowił, przysięgę jako zastępca notaryusza, jeżeli już dawniej nie składał przysięgi w przymiocie zastępcy. Winien także przedłożyć temu sądowi potrzebną ilość egzemplarzy swego podpisu.

Sąd wyznacza dzień, w którym notaryusz ma objąć swój urząd i zawiadamia o tymże dniu władze w §. 16 wskazane, a jeżeli zastępca zamianowany został kandydat notarialny, udziela im jednocześnie po jednym egzemplarzu przedłożonego podpisu. Zastępcy należy wystawić nominację.

§. 123. Zastępca winien w miejscu notaryusza załatwiać wszystkie czynności tegoż prowadzić dalej jego dziennik podawczy i wykazy.

Dokumenta notarialne podpisuje nadmieniając o swoim przymiocie jako zastępcy i odwołując się do swojej nominacji.

Jeżeli sam nie jest nataryuszem, będzie używać pieczęci urzędowej notaryusza, którego miejsce zastępuje.

Przepisy tyczące się notaryuszów, stosują się i do niego, w szczególności pod względem nadzoru i karności porządkowej uważany będzie tak samo jak notaryusz.

Dopóki trwa zastępstwo, notaryuszowi zastępującemu nie wolno wykonywać czynności notarialnych na własną rękę.

Rozdział VIII.

Kolegia notarialne i izba notarialna.

§. 124. Notaryusze mający siedzibę w okręgu sądu pierwszej instancyi, składają kolegium notarialne.

§. 125. W okręgu każdego sądu pierwszej instanCYI, dla którego jest systemizowanych najmniej 15 posad notarialnych, należy utworzyć z kolegium notarialnego izbę notarialną.

Siedziba urzędowa izby powinna się znajdować w siedzibie sądu.

W okręgach sądów, dla których izba notarialna nie może być utworzona, sąd ma załatwiać czynności mocą tej ustawy izbie notarialnej poruczone.

Objęcie tych czynności ma być rozporządzeniem ministra sprawiedliwości poruczone sądowi pierwszej instancyi i wtedy, gdy dla okręgu sądu zostanie wprawdzie utworzona izba notarialna, lecz obsadzenie posad członków izby okaże się niewykonalne.

§. 126. Kolegium notaryuszów okręgu sądowego, w którym systemizowanych posad notarialnych jest mniej niż 15, może być połączone z kolegium notarialnym jednego lub kilku sąsiednich okręgów sądowych w tym samym okręgu sądu krajowego wyższego w jedno wspólne kolegium notarialne, w celu utworzenia wspólnej izby notarialnej.

Połączenie takie zarządza minister sprawiedliwości po zniesieniu się z kolegiami notarialnymi połączyć się mającemi, a jeżeli dla jednego z nich istnieje już izba notarialna, po zniesieniu się także z tą izbą. On wspólnej izbie wyznacza siedzibę urzędową.

Minister sprawiedliwości nie może zabronić takowego połączenia, jakoteż połączenia kolegiów notarialnych, z których każde liczy 15 lub więcej posad notarialnych, jeżeli interesowane kolegia notarialne zaproponują zgodnie takie połączenie.

Zmiany w składach, stosownie do powyższych ustępów przedsięwziąć się mające, mogą być wykonane tylko po zniesieniu się z izbami notarialnymi.

§. 127. Izba notarialna składa się z prezesa i czterech członków, jeżeli do kolegium notarialnego wechodzi dwudziestu pięciu notaryuszów lub mniej a z sześciu członków, jeżeli kolegium notarialne obejmuje większą ilość notaryuszów. Izba notarialna w Wiedniu składa się z prezesa i ośmiu członków.

Prezes izby prezyduje także w kolegium uotaryalnym.

§. 128. Prezesa i członków izby wybierają notaryusze do kolegium notarialnego należący, z pomiędzy siebie, w głosowaniu tajnym kartkami, na lat trzy; po upływie tego czasu są oni znowu wybieralnymi.

Prezes i przynajmniej połowa członków powinni mieć siedzibę urzędową w siedzibie izby lub w jej najbliższej okolicy.

W miarę tego, czy izba składa się z czterech, sześciu lub ośmiu członków, wybrać należy dwóch, trzech albo czterech zastępów, do zastępowania członków izby lub prezesa w razie nieobecności.

§. 129. Wybór prezesa, członków i zastępów odbywa się w dniu przez izbę notarialną wyznaczonym, na zgromadzeniu kolegium notaryuszów całego okręgu izby, bezwzględną większością głosów.

Notaryusze mający siedzibę poza obrębem siedziby izby, mogą także kartki obiorcze do prezesa izby nadsłać. Kartki te, aby były ważnymi, powinny być podpisane przez notaryusza i opatrzone w jego pieczęć urzędową.

Jeżeli przy pierwszym wyborze nie będzie potrzebnej większości głosów na wszystkie obsadzić się mające posady, natęczas na posady nieobsadzone potrzeba rozpisać ponowny wybór. Jeżeli zaś i przy drugim wyborze nie będzie bezwzględnej większości głosów, należy zarządzić ścisłej wyboru pomiędzy tymi, którzy przy drugim wyborze otrzymali względnie najwięcej głosów. Ilość osób, między którymi zarządza się wybór ścisłej, jest zawsze dwa razy większą niż ilość mających być wybranemi.

Każdy głos, dany w takim razie osobie nie przypuszczonej do ścisłej wyboru, jest nieważny.

W razie równości głosów rozstrzega los.

Jeżeli idzie o wybory do izby nowo utworzonej, rozpisanie takich wyborów i kierowanie niemi należy do prezesa sądu pierwszej instancji w siedzibie izby.

§. 130. Jeżeli członek izby stale z niej wystąpi, zastępca wechodzi jako członek na cały pozostały czas urzędowania pierwszego. Jeżeli prezes nie może urzędować, izba wybiera zastępcę na czas trwania przeszkoły. Wybór ten rozpisuje i sprawy naglące, w tym czasie zdarzające się, załatwia najstarszy członek izby.

§. 131. Żaden notaryusz nie może odmówić przyjęcia wyboru na prezesa, członka lub zastępcę, jeżeli upłynęły trzy lata od jego wystąpienia z izby. Izba jednak może go uwolnić dla ważnych powodów, jeżeli o to prosi.

§. 132. Jeżeli w myśl postanowienia §. 125 czynności należące do izby notarialnej załatwia sąd, będzie w nim stale ustanowiona rada do kierowania temi czynnościami, a

odnośne sprawy będą brane pod obradę i rozstrzygane na posiedzeniach czterech członków głosujących pod przewodnictwem radcy, któremu kierowanie czynnościami jest poruczone.

O ile to jest możliwe, dwie z wspomnionych wyżej posad członków głosujących mają być obsadzone na zarządzenie ministra sprawiedliwości notaryuszami okręgu sądowego, mającemi siedzibę w siedzibie sądu lub jego najbliższej okolicy a którzy mają być wybrani przez kolegium notarialne w taki sam sposób jak członkowie izby.

Radca któremu jest poruczonem kierowanie czynnościami izby, ma także przydawać w kolegium notarialnym.

Jeżeli w okręgu sądu nie ma systemizowanych posad notarialnych przynajmniej sześć, natemaz zakres działania kolegium notarialnego przechodzi także do sądu a odnośne czynności mają być załatwiane w taki sam sposób, jak czynności izby.

§. 133. Jest obowiązkiem tak kolegium notarialnego jak i izby notarialnej przestrzegać honoru i godności stanu i reprezentować jego interesa.

§. 134. Do zakresu działania kolegium notarialnego należy:

1. Wybór prezesa, członków izby i zastępów tych ostatnich;
2. zdawanie sprawy o stanie wymiaru sprawiedliwości, stawianie wniosków mających na celu uchylenie postrzeżonych wadliwości i wypracowywanie projektów ustaw;
3. czynienie wniosków i dawanie opinii w sprawie połączenia kolegiów notarialnych, jakież propozycji tyczących się organizmu notaryatu w ogólności;
4. ustanawianie proponowanego przez izbę rozkładu i sprawdzanie rachunków izby;
5. ustanawianie dla siebie porządku czynności, który ma być przedłożonym ministrowi sprawiedliwości do zatwierdzenia.

§. 135. Izbie notarialnej przydzielają się następujące sprawy:

- a) Nadzór nad postępowaniem i urzędowaniem notaryuszów i nad kandydatami notarialnymi swego okręgu, tudzież prowadzenie wykazów tyczących się tychże;
- b) wykonywanie karności nad notaryuszami i kandydatami notarialnimi jako sąd honorowy;
- c) pośredniczenie w razie nieporozumień i sporów pomiędzy notaryuszami swego okręgu pod względem wykonywania urzędu.

- Notaryusze przed wstąpieniem na drogę skargi winni prosić izby o pośrednictwo;
- d) pośredniczenie w razie nieporozumień lub sporów pomiędzy notaryuszami swego okręgu a stronami we względzie urzędowania lub o należytosci żądane przez notaryusza;
 - e) rozstrzyganie skarg wniesionych do niej w wypadkach ustawą niniejszą wskazanych;
 - f) potwierdzanie zaświadczeń praktyki odbywanej przez kandydatów notarialnych;
 - g) czynienie wniosków i dawanie opinii w kwestiach prawodawczych, jako też tyczących się zmian w organizmie notaryatu, wyznaczenia okręgu lub siedziby izb, zmniejszenia lub pomnożenia posad notarialnych, przeniesienia siedzib urzędowych notaryuszów, zmian w taryfie należytosci itp.;

- h) współudział w obsadzaniu posad notarialnych, tudzież przy składaniu i wydawaniu kaucji;
- i) załatwianie spraw ekonomicznych i ustanawianie porządku czynności, ministrowi sprawiedliwości do zatwierdzenia przedkładając się mającego;
- k) zwoływanie kolegium notarialnego.

§. 136. Izba notarialna winna prowadzić wykaz wszystkich notaryuszów swego okręgu. W wykazie tym ma być zapisany dzień złożenia przysięgi i objęcia urzędu przez notaryusza, kaucja przez niego złożona, każda nagana dana notaryuszowi przez izbę, lub kara przez sąd wymierzona i dzień w którym jego działalność urzędowa skończyła się, tudzież wzmianka co względem jego aktów rozporządzono.

§. 137. Notaryusz chcący na dłużej niż ósm dni oddalić się ze swojej siedziby urzędowej dla przedsięwzięcia czynności urzędowych w innym miejscu swego okręgu notarialnego, winien postarać się o pozwolenie izby notarialnej.

Jeżeli zaś oddala się nie w sprawach urzędowych, a nieobecność ma potrwać dłużej niż trzy dni, winien wyrobić sobie urlop, który mu w przeciągu jednego roku na czas do sześciu tygodni może udzielić izba notarialna, na czas trzech miesięcy sąd krajowy wyższy, na dłuższy czas, minister sprawiedliwości.

Prezes izby notarialnej winien wezwać do powrotu notaryuszów, którzy by wbrew tym przepisom oddalili się ze swojej siedziby urzędowej.

O udzieleniu każdego urlopu należy zawiadomić prokuratora państwa w siedzibie izby notarialnej i sąd pierwszej instancji, w którego okręgu notaryusz ma siedzibę urzędową.

§. 138. Izba zgromadza się zwyczajnie najmniej raz w każdym miesiącu i nadto w razie potrzeby, na wezwanie prezesa.

Do uchwał względem wymierzenia kary porządkowej, tudzież względem wniosków i opinii w sprawach prawodawczych potrzebną jest obecność najmniej czterech, w Wiedniu najmniej sześciu członków głosujących prócz prezesa, we wszystkich innych wypadkach najmniej dwóch, w Wiedniu najmniej czterech członków prócz prezesa.

Prezydujący ma podobnie głos stanowczy; w razie równości głosów, rozstrzyga jego głos.

§. 139. Członek izby notarialnej lub zastępca nie może brać udziału w uchwale, jeżeli przedmiot tyczy się tego samego członka lub zastępcy, albo osoby, która zostaje z nim w stosunku wspomnionym w §. 33, uchwała bowiem taka była by nieważna.

Członek któremu taka przeszkoła stoi na zawadzie, obowiązany jest donieść o tem przewodniczącemu we właściwym czasie.

§. 140. Prezes izby winien tak jak ta nadzorować postępowanie notaryuszów. W nagliących wypadkach w imieniu izby rewidować kancelarie notaryuszów swego okręgu (§. 134), przygotowywać pośredniczące działanie izby w wypadkach lit. c) i d) §. 135 a względnie sam wykonać; potwierdzać świadectwa praktyki i rozstrzygać skargi stron przeciwko notaryuszom o odmówienie lub opóźnienie czynności urzędowej (§§. 35 i 103), w ostatnim wypadku wydać potrzebne polecenie innemu notaryuszowi.

§. 141. Przeciwko uchwałom lub rozporządzeniom izby albo prezesa, o ile ta ustawa co innego nie postanawia, można wnieść skargę do sądu krajowego wyższego w przeciągu 14 dni od dnia doręczenia.

Skargę podać należy przez izbę notaryalną.

Jeżeli decyzje nie są zgodne, można przeciwko decyzji sądu krajowego wyższego odwołać się do sądu najwyższego i kasacyjnego.

§. 142. Prezes sądu pierwszej instancji w siedzibie izby, tudzież tamtejszy prokurator państwa, mają prawo przeglądać protokoły i akta izby dla przekonania się czy ta urzęduje podług ustaw, a nawet żądać w tym celu odpisów i wyciągów.

Członkowie izby lub zastępcy, którzy obowiązki swoje jako tacy zaniedbują, mogą być wykluczeni z izby. Wykluczenie jednak może nastąpić tylko na mocy wyroku sądu porządkowo karnego po przeprowadzeniu postępowania stosownie do §§. 159—163.

Prawo rozwijania izby ma minister sprawiedliwości.

Rodzaj IX.

Archiwa notaryalne.

§. 143. Archiwa notaryalne przeznaczone są do tego, aby w nich stale zachowywać akta i pieczęcie notaryuszów którzy wystąpili z urzędu lub pomarli.

Miejsca w których, i okręgi, dla których archiwa notaryalne mają być założone, wyznacza, tudzież organizację ich przepisuje minister sprawiedliwości w drodze rozporządzenia, odpowiednio potrzebie i po zniesieniu się z interesowanymi izbami notaryalnymi.

§. 144. Przy każdym archiwie notaryalnym będzie ustanowiony dyrektor a w miarę potrzeby i adjunkt, który w razie nieobecności dyrektora ma także pełnić jego czynności.

Jeżeli nie ma adjunkta, natomasť prezes sądu pierwszej instancji wyznacza zastępcę dyrektora na czas przeskody.

Czynności kancelaryjne załatwia sekretarz. W miarę potrzeby mogą także być przydzieleni pisarze archiwalni i służdy.

Prawo mianowania dyrektora i adjunkta służy ministrowi, a mianowania innych urzędników i służb, sądowi krajowemu wyższemu.

Płace urzędników i służb archiwum, koszta odebrania i zachowywania aktów i wszelkie inne wydatki, z zawiadwaniem czynności archiwalnych połączone, pokrywane będą z kasy państwa.

§. 145. Dyrektorami i adjunktami mają być mianowani ile możliwości zasłużeni notaryusze, którzy jednak po objęciu tych posad nie mogą już wykonywać czynności notaryalnych.

W celu obsadzenia tych posad rozpisuje konkurs izba notaryalna, w której okręgu archiwum się znajduje, i czyni przedstawienie do sądu krajowego wyższego, który je wraz ze swoją opinią przedkłada ministrowi sprawiedliwości.

W celu obsadzenia innych posad izba notaryalna winna uczynić przedstawienie do sądu krajowego wyższego.

§. 146. Po śmierci, oddaleniu lub przeniesieniu notaryusza w inne miejsce, akta u niego w depozycie się znajdującej, dziennik podawczy i wykazy, tudzież jego pieczęć

urzędowa mają być oddane za pośrednictwem izby notarialnej do archiwum notarialnego jego okręgu. Jeżeli zachodzi nagła potrzeba jakich środków pod względem tych aktów, natemczas najbliższy sąd powiatowy ma zająć się tymczasowem ich przechowaniem.

W razie przeniesienia z jednego miejsca w drugie, położone w okręgu tego samego archiwu notarialnego, sąd pierwszej instancji może notaryuszowi pozwolić, z powodów szczególnie godnych uwzględnienia i po zniesieniu się z izbą notarialną jego dotychezasowej siedziby urzędowej, zabrać akta ze sobą do nowej siedziby. Pozwolenie takie, jakoteż oddanie aktów do archiwu, należy za każdym razem podać do wiadomości powszechniej.

§. 147. Do odebrania aktów izba notarialna wydeleguje jednego z członków, który winien zbadać dokładnie zupełność aktów, dziennik podawczy i wykazy, spisać w tym względzie protokół i przedłożyć go izbie notarialnej wraz z aktami. Izba ma złożyć akta w archiwum notarialnym zarządziszy poprzednio co potrzeba dla uzupełnienia ubytku jeżeli był odkryty.

Jeżeli będą znalezione pieniądze lub papiery publiczne, poruczone notaryuszowi w myśl §§. 107 do 109, należy spisać je dokładnie z wymienieniem rodzaju depozytu opisem pakietów, i bezzwłocznie złożyć w sądzie.

§. 148. Jeżeli brakuje jakich aktów, izba notarialna poleci obowiązanemu do ich oddania notaryuszowi, a jeżeli umarł, następcy jego spadku, aby akta których niedostaje natychmiast, albo w razie potrzeby w terminie według okoliczności wyznaczyć się mającym, przedłożył. Jeżeli akt nie będzie przedłożony, należy uwiadomić o tem interesowanych albo osobiście, albo, jeżeli to nie jest możliwe, przez ogłoszenie odkrytych braków, aby mogli strzедz swoich praw.

Jeżeli interesowany posiada wypis zginionego pierwopisu, lub jeżeli takowy znajduje się u której władzy lub u innego notaryusza w zachowaniu, izba notarialna winna go zażądać, sporządzić z niego, jeżeli żadna wątpliwość nie zachodzi, odpis przez izbę i dyrektora archiwu uwierzytelnić się mający i zachować go dla uzupełnienia aktów notarialnych, jakoteż dla wystawiania ponownych wypisów. Wypis zażądany należy zwrócić.

Jeżeli dziennik podawczy lub który z wykazów jest wadliwy, należy postarać się o uzupełnienie ile możliwości.

Uzupełnienie aktów i sposób w jaki to uczyniono trzeba opisać protokolarnie i protokół ten wraz z dokumentami tyczącemi się uzupełnienia dołączyć do aktów.

Koszta uzupełnienia powinien w każdym razie ponieść notaryusz do oddania aktów obowiązany, lub takowe ciężą na jego spadku.

§. 149. Tylko dyrektor archiwu ma prawo wystawiania z aktów, w archiwie notarialnym się znajdujących, wypisów, wyciągów, odpisów lub świadectw, i pozwolenia na ich przejrzenie, lub zwracania dokumentu wziętego przez notaryusza w zachowanie a znajdującego się w aktach.

Dokumenta notarialne udzielone z archiwu uwierzytelnia dyrektor archiwu i wyciska na nich pieczęć archiwalną.

W czynnościach urzędowych tego rodzaju, dyrektor archiwum postępować ma w duchu przepisów, jakie w tym względzie obowiązują notaryuszów.

Taksy archiwalne będą pobierane według taryfy przepisanej dla notaryuszów i mają być składane do skarbu państwa.

§. 150. Gdyby dyrektor archiwu nie uznał za odpowiednie uczynić zadość żądaniu strony, domagającej się aby jej wydano wypis, wyciąg, świadectwo, odpis z aktów, aby jej

pozwolono takowe przejrzeć albo zwrócono rozporządzenie testamentowe lub dokument do zachowania poruczony, winien na żądanie dać stronie natychmiast na piśmie powody odmowy.

Jeżeli strona poczytuje się uciążoną przez odmowę lub wymiar należytości, może wnieść zażalenie do sądu pierwszej instancji, znajdującego się w siedzibie archiwu notarialnego, który o tem rozstrzygnie z zastrzeżeniem dla strony odwołania się do sądu krajowego wyższego.

Zmiana cezyszy dyrektora archiwum może nastąpić tylko po zniesieniu się z nim.

§. 151. Do czego §. 111 obowiązuje notaryusza w razie śmierci osoby, której rozporządzenie testamentowe znajduje się w jego rękach, toż samo zachowywać powinno archiwum pod względem rozporządzeń testamentowych, u niego się znajdujących.

§. 152. W tych okręgach sądów pierwszej instancji, dla których nie będzie ustanowione archiwum notarialne, sądy te mają załatwiać sprawy należące do urzędników archiwalnych. W tym celu prezes sądu winien poruczyć jednemu z radców sądu czynności dyrektora archiwum.

Rozdział X.

Nadzór nad notaryuszami i sposób karzenia w drodze porządkowej.

§. 153. Najwyższy nadzór nad stósunkami notaryatu należy do ministra sprawiedliwości, nadzorowanie zaś urzędowania notaryuszów i izb notarialnych do prezesów sądów pierwszej i drugiej instancji.

Do nadzorowania notaryuszów pod względem działania urzędowego i odpowiedniego stanowi zachowania się, powołane są w pierwszym rzędzie izby notarialne.

§. 154. Izba notarialna jest obowiązana wysyłać od czasu do czasu delegata do przejrzenia aktów notaryuszów swego okręgu, dla przekonania czy bieg czynności odbywa się u nich w sposób należyty.

Z powodu małych niedokładności, które tym lub innym sposobem dojdą do jej wiadomości, winna udzielić notaryuszom stósowne przypomnienie; o ważniejszych jednak, w każdym razie po poprzednieczem zniesieniu się z notaryuszem, winna zrobić doniesienie do sądu krajowego wyższego.

Prezes sądów krajowych wyższych i sądów pierwszej instancji w siedzibie izb mają czuwać nad tem, aby izba notarialna nie zaniedbywała częstszego przeglądania aktów u notaryuszów swego okręgu.

Prezes sądu pierwszej instancji w siedzibie izby ma od czasu do czasu rewidować kancelarie izby i archiwu i stósownie do rezultatu rewizyi zarządzić co należy.

Tenże prezes ma także prawo, w razie uzasadnionych wątpliwości co do przestrzegania przepisów ze strony jednego z notaryuszów w okręgu izby, zrewidować osobiste jego akta, lub wydelegować do tego celu jednego z sędziów, zawiadomiając jednocześnie o tem prezesa izby notarialnej i stósownie do rezultatu rewizyi wydać potrzebne rozporządzenia. O rezultacie rewizyi należy zawiadomić izbę notarialną.

Jeżeli przy rewizji aktów notaryusza lub archiwum będzie odkryty jakiś ubytek, należy w celu uzupełnienia zarządzić przepisane postępowanie (§. 147 i nast.).

§. 155. Jeżeli postępowanie notaryusza uwłacza honorowi lub godności powołania, izba winna użyć kar porządkowych.

Karami porządkowymi są: przypomnienie obowiązków stanu i skarcenie pisemne.

Przeciwko takiemu rozporządzeniu nie ma odwołania. O wymierzaniu każdej kary porządkowej należy zawiadomić prokuratora państwa w siedzibie izby.

W podobny sposób mogą także być udzielone napomnienia i skarcenia kandydatom notarialnym.

§. 156. Jeżeli czynności izby notarialnej załatwia sąd pierwszej instancji, napomnienia i skarcenia, jako kary porządkowe na notaryuszów i kandydatów notarialnych, mogą być orzekane stosownie do przepisu powyższego paragrafu na zgromadzeniu utworzonem w myśl §. 132.

Przeciwko skarceniu wymierzonemu przez sąd, wolno notaryuszowi odwołać się do sądu krajowego wyższego.

§. 157. Jeżeli notaryusz uchybi jednemu z obowiązków, które ustawa niniejsza wkłada na niego, albo postępowaniem swoim naraża godność lub honor stanu, należy zarządzić przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne i wymierzyć karę dyscyplinarną.

Każda władza, która przy wykonywaniu swego urzędu poweźmie wiadomość o przewinięciu dyscyplinarnem notaryusza, obowiązana jest zawiadomić o tem izbę notarialną, prokuratora państwa lub sąd pierwszej instancji w siedzibie izby notarialnej. Strony są także uprawnione zrobić doniesienie.

§. 158. Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) napomnienie pisemne;
- b) kara pieniężna do pięciuset złotych;
- c) zawieszenie w urzędzie na przemię najwięcej jednego roku;
- d) oddalenie od urzędu.

Przez zawieszenie w urzędzie zabrania się także notaryuszowi wykonywania na mocy powołania czynności wymienionych w §. 5.

Na kandydatów notarialnych zamianowanych zastępami notaryuszów, jeżeli się dopuszcza przewinienia dyscyplinarnego, mogą być zawyrokowane kary wymienione pod a) i b), tudzież kara odebrania zastępstwa, ta ostatnia z takim skutkiem, że kandydat musi od zastępstwa odstąpić i w przemię roku nie może objąć zastępstwa.

Kara pieniężna może być wymierzona jednocześnie z karą zawieszenia, względnie z karą odebrania zastępstwa.

§. 159. Karę wymierza sąd dyscyplinarny według wielkości uchybienia obowiązków i wielkości zrądzanej lub zagrażającej szkody. Sąd winien mieć na względzie w szczególności rozmyślność, stopień zaniedbania, wpływ, jaki uchybienie obowiązkom może wywrzeć na moc sporządzonych dokumentów notarialnych i wiarygodność notaryusza w przyszłości, tudzież na okoliczność, czy notaryusz był już bezskutecznie karany lżejszymi karami.

W szczególności sąd dyscyplinarny nie może zawyrokować lżejszej kary niż grzywna w kwocie 25 złotych wtedy, gdy przewinienie dyscyplinarne polega na uchybieniu jednemu

z tych przepisów ustawy niniejszej, od zachowania których zależy moc dokumentu notarialnego jako dokumentu publicznego, lub gdy notaryusz potwierdzi w dokumencie notarialnym, iż jakiś akt odbył się w jego obecności, chociaż w jego obecności miejsca nie miał.

Jeżeli notaryusz policzy sobie wyższe należytości niż są przepisane taryfą, i nie może usprawiedliwić się uniewinniającą pomyłką, kara nie może być lżejszą niż poczworna kwota nadatku, a w razie powtórnym nie może być mniejsza niż ośm razy wzięty nadatek.

§. 160. Kary dyscyplinarne orzeka sąd krajowy wyższy, w którego okręgu notaryusz obwiniony ma siedzibę, po przeprowadzeniu postępowania w myśl tej ustawy i po wysłuchaniu nadprokuratora państwa.

§. 161. Co się tyczy składu senatu dyscyplinarnego i postępowania dyscyplinarnego, należy postępować w duchu przepisów zawartych w ustawie z dnia 21 maja 1868, Dz. u. p. Nr. 46 o postępowaniu dyscyplinarnem z urzędnikami sądowymi a mianowicie w §§. 9—26 i 39—41 tyczących się postępowania w pierwszej i drugiej instancji, o ile następne paragrafy nie zawierają szczególnych postanowień.

§. 162. Za przyzwoleniem nadprokuratora państwa sąd dyscyplinarny może bez poprzedniego przesłuchania obwinionego i bez powzięcia osobnej uchwały opiewającej na zarządzenie śledztwa dyscyplinarnego, przystąpić natychmiast do zarządzenia ustnej rozprawy, i bezpośredniego wezwania obwinionego notaryusza na tę rozprawę.

Notaryuszowi nie przysługuje prawo odwołania się od tego zarządzenia.

§. 163. O każdej uchwale na zarządzenie śledztwa dyscyplinarnego i o każdym wyroku dyscyplinarnym, czy to uniewinniającym, czy skazującym, należy zawiadomić izbę notarialną jak tylko nabędzie prawomocności.

Jeżeli wyrok opiewa na zawieszenie lub oddalenie od urzędu, ma być ogłoszonym także w urzędowej gazecie krajowej i sądy w §. 16 wymienione mają być o nim zawiadomione.

O oddaleniu od urzędu należy nadto zawiadomić ministra sprawiedliwości.

Wykonanie wymierzonej kary i nadzór nad wykonaniem jest obowiązkiem sądu pierwszej instancji w którego okręgu znajduje się siedziba notaryusza.

Kara zawieszania lub oddalenia od urzędu jest skuteczną od tego dnia, w którym notaryuszowi doręczonem zostało rozporządzenie o jej wykonaniu lub wyrok nie podlegający dalszemu odwołaniu.

Sąd mający polecenie wykonania, winien odebrać od notaryusza pieczęć urzędową, bezpośrednio lub za pośrednictwem sędziego i oddać ją izbie notarialnej do zachowania (§. 42).

§. 164. Po trzech latach nienagannego zachowania się notaryusz może prosić o wymazanie wszelkiej kary porządkowej, w wykazie notaryuszów zapisanej, lub zaciągniętego tamże upomnienia pisemnego. Orzeczenie w tym względzie należy do izby notarialnej a względnie do sądu dyscyplinarnego.

§. 165. Sąd dyscyplinarny zarządza zawieszenie w urzędzie jako środek tymczasowy:

- a) gdy notaryusz w toku zwyczajnego postępowania karnego zostanie aresztowanym;
- b) gdy dalsze jego urzędowanie podczas śledztwa dyscyplinarnego lub postępowania karnego zdaje się być niebezpieczne;
- c) gdy kaucja jego znacznie się zmniejszy (§. 27);
- d) gdy notaryusz zbankrutowie lub z innych powodów utraci wolność zarządzania swoim majątkiem.

Jeżeli zagraża niebezpieczeństwo z powodu zwłoki, sąd pierwszej instancji, w którego okręgu znajduje się siedziba urzędowa notaryusza, może w tych wypadkach zarządzić tymczasowe zawieszenie, winien jednak zawiadomić o tem jednocześnie sąd dyscyplinarny, który bezzwłocznie zawieszenie potwierdzi lub zniesie.

§. 166. Od uchwały sądu dyscyplinarnego, zarządzającej tymczasowe zawieszenie, notaryusz może odwołać się do sądu najwyższego; podobnież nadprokuratorowi państwa służy prawo odwołania się do sądu najwyższego od uchwały odmawiającej zawieszenia.

Rekursa takie należy zakładać w przeciągu ośmiu dni po zawiadomieniu i nie mają one skutku odwłocznego.

Wykonanie zawieszenia tymczasowego odbywa się w sposób postanowiony w §. 163.

§. 167. Jeżeli sąd dyscyplinarny uzna, że przewinienie dyscyplinarne ciężące na notaryuszowi, powinno być ukaranem także według powszechniej ustawy karnej, winien zrobić doniesienie do właściwego sądu karnego.

Dopóki śledztwo toczy się w sądzie karnym, nie może mieć miejsca postępowanie dyscyplinarne przeciwko notaryuszowi o tenże sam czyn.

We wszystkich wypadkach zarządzenia śledztwa przeciwko notaryuszowi, lub aresztowania tegoż, sądy karne obowiązane są zrobić o tem doniesienie do izby notarialnej i sądu krajowego wyższego, a po ukończeniu postępowania sądowo karnego przesyłać tym władców odpis wyroku kończącego postępowanie.

Podobne doniesienie zrobić należy do izby notarialnej w razie postępowania sądowo karnego przeciwko kandydatowi notarialnemu.

§. 168. Jeżeli prezes izby notarialnej poweźmie wiadomość, że notaryusz jest dłużej niż 14 dni bez pozwolenia w swojej siedzibie urzędowej nieobecnym, winien zawiadomić o tem właściwy sąd dyscyplinarny.

§. 169. Jeżeli notaryusz w skutku ułomności cielesnych lub umysłowych stanie się trwale niezdolnym do wykonywania swego urzędu, natenczas izba notarialna, a jeżeli ona obowiązku tego nie dopełniła, prezes sądu pierwszej instancji w siedzibie izby, wezwie go, aby w czasie stósownie wyznaczyć się mającym, złożył urząd notaryusza.

Jeżeli notaryusz nie uczyni zadość temu wezwaniu, natenczas izba notarialna a względnie prezes sądu zrobi doniesienie do sądu krajowego wyższego.

Sąd krajowy wyższy, postępując w myśl §§. 52—54 ustawy, tyczącej się postępowania dyscyplinarnego względem urzędników sądowych, orzecze, że urzędowanie notaryusza ustało.

§. 170. Na koszt czynności urzędowych, przedsięwziętych w celu wykonywania nadzoru i władzy dyscyplinarnej, o ile te czynności urzędowe wchodzą w zakres działania sądów, ma zaliczyć państwo, o ile zaś wchodzą w zakres działania izby notarialnej, zalicza na nie izba notarialna.

Jeżeli te czynności urzędowe doprowadzą do udowodnienia winy notaryusza, tenże ma zwrócić koszt.

Gdzie czynności izby notarialnej załatwia sąd (§. 132), państwo ma także zaliczyć na koszt czynności urzędowych i dyscyplinarnych które sąd przedsięweźmie w wykonaniu zakresu działania izby notarialnej.

Kto ma zaliczyć na koszt, ponosi je także ostatecznie, jeżeli winy notaryusza nie będzie stwierdzoną, lub jeżeli będą nieusyczalne.

Rozdział XI.

Należytości notarialne.

§. 171. Za swoje czynności urzędowe notaryusze mają pobierać należytości tylko według postanowień taryfy poniżej zamieszczonej.

Umowy o wyższy wymiar należytości niż w taryfie wyznaczone, są zakazane i nieważne.

Tylko wtedy, gdy idzie o czynności niezwykłych rozmiarów lub takie, które nastręczają szczególne trudności, wymagają niezwykłej odpowiedzialności, rozległych przygotowań, lub są połączone z nieproporcjonalną stratą czasu, może notaryusz żądać za niezwykłe czynności odpowiedniej wyższej należytości, z wyraźnym wymienieniem dla jakich powodów należytość taryfy przepisana jest niedostateczna. Wyższy wypadek ugody dobrowolnej należytość ta powinna być oznaczona orzeczeniem sądowem.

§. 172. Jeżeli dokument notarialny zawiera dwie lub więcej czynności prawnych, w związku ze sobą będących, notaryusz może żądać należytości tylko za jedną z nich, lecz należytość ma być wymierzona według tej pozycji taryfy, która pomiędzy dającymi się zastosować będzie dla notaryusza najkorzystniejszą.

§. 173. Jeżeli notaryusz na żądanie strony podejmuje jaką czynność w czasie od godziny 7 wieczór do 8 rana, wszelką należytość w taryfie przepisaną podwyższa się o połowę.

§. 174. Za rozpoczęte czynności urzędowe, które nie z winy notaryusza nie zostały dokonane, należy się notaryuszowi stosowne wynagrodzenie, które jednak w żadnym razie nie może dochodzić wysokości należytości przypadającej za ukończoną czynność urzędową.

Jeżeli nie przyjdzie do skutku ugoda dobrowolna, wynagrodzenie to ma być oznaczone orzeczeniem sądowem.

§. 175. Wyższy wypadek szczególnej umowy, wszystkie osoby, które żądały podjęcia sprawy lub wchodzą w interes, ręczą niepodziennie za zapłacenie należytości.

§. 176. Notaryusz ma prawo żądać aby należytości były mu zapłacone zaraz po ukończeniu czynności urzędowej.

Na pokrycie dających się przewidzieć wydatków w gotowiznie, może notaryusz żądać od strony stosownej zaliczki przed rozpoczęciem czynności urzędowej.

Notaryusz obowiązany jest wydać wypisy, wyciągi, odpisy, świadectwa i poświadczania dopiero po zapłaceniu należytości.

§. 177. Ustanowiony na miejscu notaryusza zastępca ma prawo pobierać od strony należytości tak za czynności urzędowe które sam uszkuteczni, jak nie mniej za wypisy, wyciągi, odpisy, świadectwa i poświadczania, udzielone z aktów notaryusza którego zastępuje.

Jeżeli jest ustanowiony zastępca na miejscu notaryusza zawieszonego w urzędowaniu, ten ostatni nie bierze żadnego udziału w należytościach przez zastępcę pobieranych. Umowa w tym względzie zawarta, jest nieważna.

§. 178. Notaryusz winien zanotować policzoną sobie kwotę należytości tak na pierwopisie dokumentu notarialnego znajdującego się w jego aktach, jak nie mniej na wydanym

stronie wypisie, odpisie wierzytelnym, poświadczenie lub świadectwie i potwierdzić na pierwopsisie, jakoteż, jeżeli żądają, także na wydanym dokumencie notarialnym, że ją otrzymała.

Na żądanu i na koszt strony winien wydać jej także osobny wykaz należytości, który w razie otrzymania zapłaty zaopatrzyć należy w potwierdzenie odbioru.

§. 179. Jeżeli strona nie zgadza się na wymiar należytości przez notaryusza uczyńiony, i jeżeli pośrednictwo izby notarialnej na drodze ugody będzie bezskutecznem, lub jeżeli strona nie chce korzystać z tego pośrednictwa, wyznaczy należytości na żądanu notaryusza lub strony sąd pierwszej instancji, znajdujący się w siedzibie izby, po wysłuchaniu drugiej strony a w każdym razie po zasięgnięciu opinii izby notarialnej (§§. 171, 174).

Rekurs od orzeczenia sądowego, przez stronę założoną, wtedy tylko wstrzymuje ściągnięcie kwoty przez sąd wyznaczony, gdy strona złoży tę kwotę w sądzie.

§. 180. Ściągnięcie należytości notaryusza przez sąd wyznaczonych, odbywa się według tych samych przepisów, które tyczą się ściągnięcia należytości mających być uiszczeniemi za czynności urzędowe sądowe.

§. 181. Za dokument notarialny, który jest nieskutecznym dla braku formalności, lub w ogóle z winy notaryusza, za wypisy, wyciągi, odpisy, świadectwa i poświadczenie, z powodu wadliwości nieużyteczne, nie uiszcza się żadnych należytości i można zażądać zwrotu tych, które już zapłacono.

§. 182. Notaryusz, który policzy sobie wyższą należytość niż to jest postanowionem w taryfie poniżej zamieszczonej, winien zwrócić interesowanym to, co wziął za wiele i nadto podlega postępowaniu według przepisów rozdziału X.

§. 183. Minister sprawiedliwości jest upoważnionym podwyższyć lub zniżyć na wniosek izby notarialnej lub po zniesieniu się z nią kwoty wyznaczone w załączonej taryfie, a to odpowiednio stosunkom miejscowym obrotu i cen, całkiem lub po części, atoli nie o więcej jak o 20 procent.

§. 184. Co się tyczy wynagrodzenia należącego się notaryuszowi za sporządzanie dokumentów prywatnych, postępować się ma w tym względzie w myśl powyższych postanowień z wyjątkiem §. 181.

Notaryusz jest i w tym razie obowiązany zanotować na wydanym stronie dokumencie kwotę żądanych należytości. Nie ma jednak przy tem ani dodawać swego przymiotu jako notaryusza, ani wyciskać swojej pieczęci urzędowej.

Dodatek.

Taryfa notarialna.

§. 1.

Należytości notarialne są:

- I. Czesne za czynności, albo według wartości przedmiotu, albo w stałej kwocie ;
- II. czesne za czas ;
- III. należytość za oddalenie się i koszta podróży ;
- IV. należytość za pisanie.

§. 2.

I. Czesne za czynności podług wartości przedmiotu lub w stałej kwocie.

Czesne podług wartości od dokumentów notarialnych, których przedmiot jest wyrażony pewną cyfrą wartości, lub da się oznaczyć z dat jakie są, wymierza się podług następujących klas:

1 klasa. Od przeniesienia własności, podziałów, kontraktów usług, najmu lub dzierżawy, kontraktu pensji dożywotnich, spółki lub darowizny, tudzież od ugód dwustronnych w ogólności i od rozporządzeń testamentowych o ile poniżej nie będzie postanowiony wyjątek,

jeżeli wartość wynosi do	200 złr.	1 złr.
" " "	nad 200 "	do 500 złr.
" " "	500 "	1.000 "
" " "	1.000 "	2.000 "
" " "	2.000 "	5.000 "

Jeżeli wartość wynosi nad 5.000 złr., należtość wymierza się w kwocie 5 złr. z dodatkiem $\frac{1}{2}$ od tysiąca wartości przewyższającej kwotę 5.000 złr., należtość jednak nie może nigdy wynosić nad 500 złr.

§. 3.

2 klasa. Od obligów i każdego innego przyznania dłużu bez pozwolenia lub z pozwoleniem zaintabulowania albo z podaniem pod natychmiastową egzekucją lub bez takowego^o od aktów przelewu z uznaniem lub bez uznania wierzytelności ze strony dłużnika, albo z podaniem się tegoż pod natychmiastową egzekucją lub bez takowego^e, z przyznaniem lub bez przyznania albo z zrzeczeniem się lub bez zrzeczenia się pierwszeństwa; od ugód o pewną sumę pieniężną, od dokumentów tyczących się dania zastawu, rękojmi, kaucji, ostrzeżenia i przekazów, jakież od wszystkich dokumentów notarialnych, tyczących się jednostronnego oświadczenia woli, które nie podpadają pod inne postanowienia tej taryfy:

jeżeli wartość wynosi do	300 złr.	1 złr.
" " "	nad 300 "	do 800 złr.
" " "	800 "	2.000 "
" " "	2.000 "	5.000 "

Jeżeli wartość wynosi nad 5.000 złr. należtość wymierza się w kwocie 4 złr., z dodatkiem $\frac{1}{4}$ od tysiąca wartości przewyższającej kwotę 5.000 złr. jednak nie może nigdy wynosić nad 50 złr.

§. 4.

3 klasa. Od kwitów bez pozwolenia lub z pozwoleniem wymazania z ksiąg publicznych połowa należtości przypadającej według klasy 2, atoli nigdy mniej niż 1 złr., i nigdy więcej niż 20 złr.

§. 5.

Jeżeli notaryusz w sprawach wymienionych §§. 2—4 nie układa dokumentu, lecz tylko stósownie do §. 54 ustawy notarialnej, sporządza akt notarialny, w takim razie może być pobraną tylko połowa należtości ustanowionej w §§. 2—4. Czesne za takie czynności nie może atoli wynosić mniej niż 1 złr.

§. 6.

Wartość monet złotych i srebrnych, tudzież papierów publicznych na giełdzie notowanych oblicza się podług kursu z dnia giełdowego przed zawarciem sprawy. Przy sprawach o wypłaty powtarzające się, np. przy kontraktach renty, dzierżawy i najmu, bierze się sumę roczną, jeżeli wypłata ma trwać wiecznie, dwadzieścia razy; jeżeli dożywotnie lub przez czas nieoznaczony, dziesięć razy; jeżeli przez czas oznaczony, bierze się ogólną sumę wypłat, o ile ta nie przenosi dziesięć razy wziętej sumy rocznej.

Przy ugodach o zamianę wymierza się należytość od połowy ogólnej wartości wszystkich przedmiotów zamienianych, przy podziałach majątku, od ogólnej wartości majątku dzielić się mającego bez wzgledu na stan bierny.

§. 7.

4 klasa. Od protestów wekslowych i protestów co do papierów kupieckich:

jeżeli wartość wynosi do 200 złr.	1 złr.
" " " nad 200 " do 1.000	2 "
" " " 1.000 " " 4.000	3 "
" " " 4.000 " "	4 "

i nadto za każdą prezentację adresu na wypadek 40 cent.

§. 8.

5 klasa. Za przyjmowanie pieniędzy i papierów publicznych dla wydania trzecim osobom lub dla złożenia u władz, za zachowanie od wartości do 1.000 złr. $\frac{1}{4}$ od sta, ale nigdy mniej niż 1 złr. Jeżeli wartość przenosi 1.000 złr. ma się uiszczyć nadto $\frac{1}{20}$ proc. od kwoty przewyższającej tę wartość.

Nadto za sporządzenie protokołu wraz z wygotowaniem poświadczania odbioru 1 złr., za wydanie oznaczonemu odbiorcy lub za odesłanie oddającemu 1 złr., za złożenie u władz do sumy 1.000 złr. 1 złr., od wyższych kwot wymierza się czesne za czas.

§. 9.

Czesne od czynności ze stałą kwotą wymierza się w kwotach następujących:

a) Za sporządzenie pełnomocnictwa, prostego świadectwa lub deklaraacji zawierającej tylko przyzwolenie na zaintabulowanie lub wymazanie z ksiąg publicznych, lub tylko przyznanie pierwszeństwa albo zrzeczenie się pierwszeństwa lub potwierdzenie dopełnionych zobowiązań bez wymienienia wartości	1 złr.;
b) za potwierdzenie zgodności odpisów (widymowanie) wynoszących nie więcej jak dwie strony (strona ma 25 wierszy)	30 ct.,
od każdej następnej strony	10 ct.

Jeżeli wierszy jest więcej, tudzież od wykazów w cyfrach, za dwie pierwsze strony

50 ct.,
15 ct.;

od każdej następnej strony

c) za poświadczenie dokładności tłumaczenia, jeżeli nie ma więcej jak dwie strony

1 złr.,
40 ct.

od każdej następnej strony

Postanowienie pod względem ilości wierszy zamieszczone pod lit. b) odnosi się i do tego wypadku. Jeżeli strony zawierają po więcej wierszy, niż tam wyznaczono, należytość wynosić będzie 1 złr. 40 ct. względnie 50 ct.;

d) za legalizację podpisu płaci się:

I. jeżeli wartość przedmiotu którego dokument dotyczy nie dochodzi 100 zł.	30 ct.;
II. jeżeli wartość ta dochodzi 100 zł. lub nie jest wymieniona:	
1. na dokumencie hipotecznym	60 ct.;
2. w innych wypadkach	1 złr.;

Dla wypadków ad II, 2, postanawia się wyjątek na rzecz służących i osób żyjących dowodnie z zarobku dziennego lub tygodniowego, że te płacić mają za legalizację podpisu tylko 30 ct.

Jeżeli potrzeba zalegalizować podpisy dwóch lub więcej razem stających osób, ma się pobierać od drugiego i każdego następnego podpisu tylko połowę tej należycieści, jakoby przypadła od osoby, której podpis ma być legalizowanym, gdyby chciała legalizować tylko swój podpis.

W wypadku ad II, 1, należycieść za legalizację nawet wtedy, gdy więcej podpisów ma być legalizowanych, nie może nigdy wynosić więcej, niż według mniejszej taryfy wynosi czesne od dokumentu, na którym podpisy mają być legalizowane;

e) za poświadczenie daty okazania dokumentu	50 ct.;
f) za wystawienie świadectwa życia	1 złr.;
g) za sporządzenie deklaracji o której się ma uwiadomić oraz za uwiadomienie o tej deklaracji i udzielenie poświadczania zgłaszającej się stronie .	3 złr.;
za wystawienie poświadczania stronie przeciwej, tudzież za każde ponownie wystawione poświadczenie	1 złr.;
h) za sporządzenie protokołu tyczącego się złożenia na skład wraz z wystawieniem poświadczenia odbioru i za zachowanie złożonych dokumentów razem	1 złr. 50 ct.;
za wydanie złożonych dokumentów wraz z sporządzeniem protokołu wydania	1 złr.,
za wydanie złożonych dokumentów bez spisania protokołu wydania	50 ct.;
i) za pozwolenie przejrzenia aktu notarialnego	50 ct.;
za żądanie od strony odczytanie aktu notarialnego u notariusza w zachowaniu będącego od każdego arkusza	20 ct.
k) za potwierdzenie istnienia aktu notarialnego	50 ct.;
l) za osobiste złożenie dokumentu w sądzie, mianowicie rozporządzenia testamentowego, w aktach notariusza w zachowaniu będącego	1 złr. 50 ct. ;
m) za przesłanie dokumentu stronie lub władz, jakoteż za uwiadomienie o akcie podlegającym należycieści w celu wymierzenia należycieści	50 ct.;
n) za proste pisemne uwiadomienie strony o jakiejś czynności urzędowej	20 ct.;
o) za spisanie protokołu (§. 73) co do złożonego u notariusza rozporządzenia testamentowego opieczętowanego	4 złr.

§. 10.

II. Czesne za czas.

Czesne za czas pobierane być ma w stosunku czasu do pewnej czynności urzędowej potrzebnego, w miejsce czesnego za czynności, a to od sporządzenia dokumentów nie zawierających ani oznaczenia wartości, ani żadnych szczegółów, do oznaczenia wartości służyciących i które nie są wymienione w powyższej taryfie; dalej od wszelkich poświadczzeń wypadków rzeczywistych i innych czynności notarialnych które nienależą do innych ustępów tej taryfy. Takowe wymierza się za pierwszą, chociażby tylko zaczętą godzinę

w kwocie 2 złr. a za każde następne, chociażby tylko zaczęte półgodziny w kwo-
cie 1 złr.

Za wystawienie poświadczek wymienionych w §§. 87 i 88 ustawy notarialnej płaci
się oprócz tego stała należyscość w kwocie 1 złr. i należyscość za pisanie (§. 17 taryfy).

§. 11.

Gdy drugi notaryusz jest jako taki przyzwany do czynności urzędowej, ma prawo
tylko do należyscości za czas, atoli ta nie może nigdy wynosić więcej, niż należyscość pierw-
szego notaryusza.

§. 12.

Przy spisywaniu rozporządzeń testamentowych, darowizn, umów dziedziczenia i umów
przedślubnych, w których cyfra majątku nie jest wyrażona lub nie może być obliczona,
można żądać czesnego za czas w podwójnej kwocie.

§. 13.

Jako czas potrzebny do załatwienia sprawy liczy się nie tylko czas potrzebny do spi-
sania dokumentu, lecz oraz czas poświęcony na przygotowawczą rozmowę z interesowanymi
przed spisaniem dokumentu, na poczynione przez notaryusza przygotowania w nieobecności
interesowanych a jeżeli czynność ma być załatwiona nie w pomieszkaniu notaryusza, także
czas potrzebny dla dostania się na miejsce czynności i napowrót.

§. 14.

III. Należyscość za oddalenie się i koszta podróży.

Jeżeli interesowani życzą sobie aby czynność urzędowa, nie będąca tego rodzaju iż
koniecznie po za obrębem kancelaryi notaryusza przedsięwzięta być powinna, dokonaną
była po za obrębem jego kancelaryi, notaryuszowi należy się za taką czynność oprócz
przepisanej taryfy należyscość, jeszcze należyscość za oddalenie się w kwocie 1 złr.; jeżeli
zaś ta czynność urzędowa ma się odbyć po za obrębem miejsca w którym ma swoją sie-
dzibę, notaryusz nie pobiera należyscości za oddalenie się lecz należyscość za czas potrzebny
na drogę tam i na powrót.

Za sporządzanie protestów wekslowych i co do papierów kupieckich, jakoteż za uwia-
damianie o deklaracyach może notaryusz żądać czesnego za czas według powyższych po-
stanowień, jeżeli aktów tych dopełnia po za obrębem swojej siedziby urzędowej.

§. 15.

Nadto jeżeli notaryusz dla załatwienia czynności urzędowej udaje się po za okrąg
miejscu swojej siedziby urzędowej, należy mu się wynagrodzenie za pojazd parokonny,
gdyby strona takowego mu nie dostarczyła, i myto; jeżeli zaś może jechać koleją żelazną
lub statkiem parowym, wynagrodzenie kosztów jazdy pierwszą klasą. Podobnież w miastach
stołecznych należy się mu wynagrodzenie za pojazd parokonny, jeżeli dla załatwienia czyn-
ności urzędowej udaje się z miasta na przedmieście albo z jednego przedmieścia na drugie,
lub z przedmieścia do miasta.

Jeżeli odległość wynosi więcej niż milę austriacką, a sprawa trwa dłużej niż pół dnia,
należy mu się także wynagrodzenie odpowiednich jego stanowi kosztów wyżywienia.

§. 16.

Należytości przepisane w §§. 14 i 15 nie mogą być żądane, jeżeli czynność urzędowa będzie dopełniona w miejscu, w którym notaryusz obowiązany jest znajdować się peryodycznie, podezas jego tamże pobytu, lub w miejscu, w którym jest postanowiony zastępca.

§. 17.

IV. Należytość za pisanie.

Należytość za pisanie wynosi od każdej strony nie liczącej nad 25 wierszy, 10 ct., od pism większych rozmiarów, tudzież od rachunków, wykazów tabelarycznych lub składających się po większej części z cyfr, za każdą stronę płaci się 20 ct.

Stronę zaczętą liczy się za pełną.

§. 18.

Od protestów wekslowych i protestów co do papierów kupieckich, od kłazuli uwierzytelniających przy widymowaniu, od legalizacji lub potwierdzenia dokładności przekładów, jakież od protokołów spisanych w celu wystawienia potwierdzenia i od konceptów jeśli notaryusz uzna za potrzebne ułożyć takowe przed wygotowaniem pierwopisu dokumentu notarialnego, nie można żądać należytości za pisanie.

§. 19.

Od wypisów liczy się prócz należytości za pisanie także należytość za widymowanie.

§. 20.

Postanowienia powyższe tyczą się także wymiaru wynagrodzenia należącego się notaryuszowi za wygotowanie dokumentów prywatnych, atoli w ten sposób, że czesne za czynności i za czas ma być liczone w kwocie o czwartą część mniejszej od należytości, przypadającej według taryfy. Atoli także za ułożenie dokumentu prywatnego w wypadkach §§. 2, 3, 4, 5 i 9, lit. a) należytość nie może wynosić mniej niż 1 zł.

Spis rzeczy.

Ustawa o zaprowadzeniu	Art. I—X
Rozdział: I. Zakres działania notaryuszów	§§. 1—5
" II. O nadawaniu urzędu notaryusza i ustawnianiu jego urzędownia	§§. 6—21
" III. Kaucye notaryuszów	§§. 22—30
" IV. Przepisy ogólne o urzędowaniu notaryuszów	§§. 31—31
" V. Przepisy szczególne o urzędowaniu notaryuszów:	
Oddział I. Sporządzanie dokumentów notarialnych tyczących się deklaracji i czynności prawnych (aktów notarialnych)	§§. 32—69
" II. Sporządzanie rozporządzeń testamentowych mających moc rozporządzeń testamentowych sądowych	§§. 70—73
" III. O poświadczaniu urzędowem faktów i deklaracji	§§. 76—90
" IV. Wystawianie wypisów, odpisów, wyciągów i świadectw	§§. 91—103
" V. Przyjmowanie dokumentów w zachowanie tudzież pieniędzy i papierów publicznych dla wydania trzecim osobom lub dla złożenia u władz	§§. 104—109
" VI. Postępowanie z aktami zachowywać się mającemi i prowadzenie wykazów	§§. 110—116
" VII. Kandydaci notarialni i zastępcy notaryuszów	§§. 117—123
" VIII. Kolegia notarialne i izby notarialne	§§. 124—142
" IX. Archiwa notarialne	§§. 143—152
" X. Nadzór nad notaryuszami i sposób karcenia w drodze porządkowej	§§. 153—170
" XI. Należytości notarialne	§§. 171—184

Dodatek.

Taryfa notarialna §§. 1—20.

76.

Ustawa z dnia 25 lipca 1871,

o potrzebie sporządzenia aktów notarialnych w niektórych czynnościach prawnych.

Zgodnie z uchwałą obu izb rady państwa widzę się spowodowanym rozporządzić co następuje:

§. 1.

Wymienione poniżej umowy i czynności prawne, ażeby były ważnymi, wymagają sporządzenia aktu notarialnego:

- a) kontrakty przedślubne;
- b) zawarte pomiędzy małżonkami umowy o kupno, zamianę, pensję dożywotnią i pożyczkę, tudzież deklaracje dłużu przez jednego małżonka drugiemu czynione;
- c) potwierdzenia odbioru posagu, chociażby wystawione być miały nie małżonce lecz innym osobom;
- d) umowy o darowiznę bez rzeczywistego oddania;
- e) wszelkie dokumenty tyczące się czynności prawnych między żyjącymi, a wystawione przez niewidomych, lub też przez głuchych nieumiejących czytać, albo przez niemych nieumiejących pisać, o ile ci wchodzą w czynność prawną we własnej osobie.

Ustawa niniejsza nie zmienia w niczem wszystkich innych szczególnych postanowień tyczących się potrzeby spisania dokumentu sądowego lub notarialnego w sprawach prawnych.

§. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w moc obowiązującą w tym samym dniu, w którym zacznie obowiązywać nowa ustawa notarialna.

Atoli na Bukowinie, w Tyrolu, z wyłączeniem okręgów sądowych Trydentu i Rovaredo, w Vorarlbergu, Salzburgu, Karynty, Krainie i Dalmacji ustawa niniejsza wejdzie w moc obowiązującą dopiero w czasie, który po ustanowieniu dostatecznej ilości notariuszów rozporządzeniem ministra sprawiedliwości będzie do tego wyznaczony i w Dzienniku ustaw państwa ogłoszony.

§. 3.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się ministrowi sprawiedliwości.

Ischl, dnia 25 lipca 1871.

Franciszek Józef r. w.

Hohenwart r. w.

Habietinek r. w.

